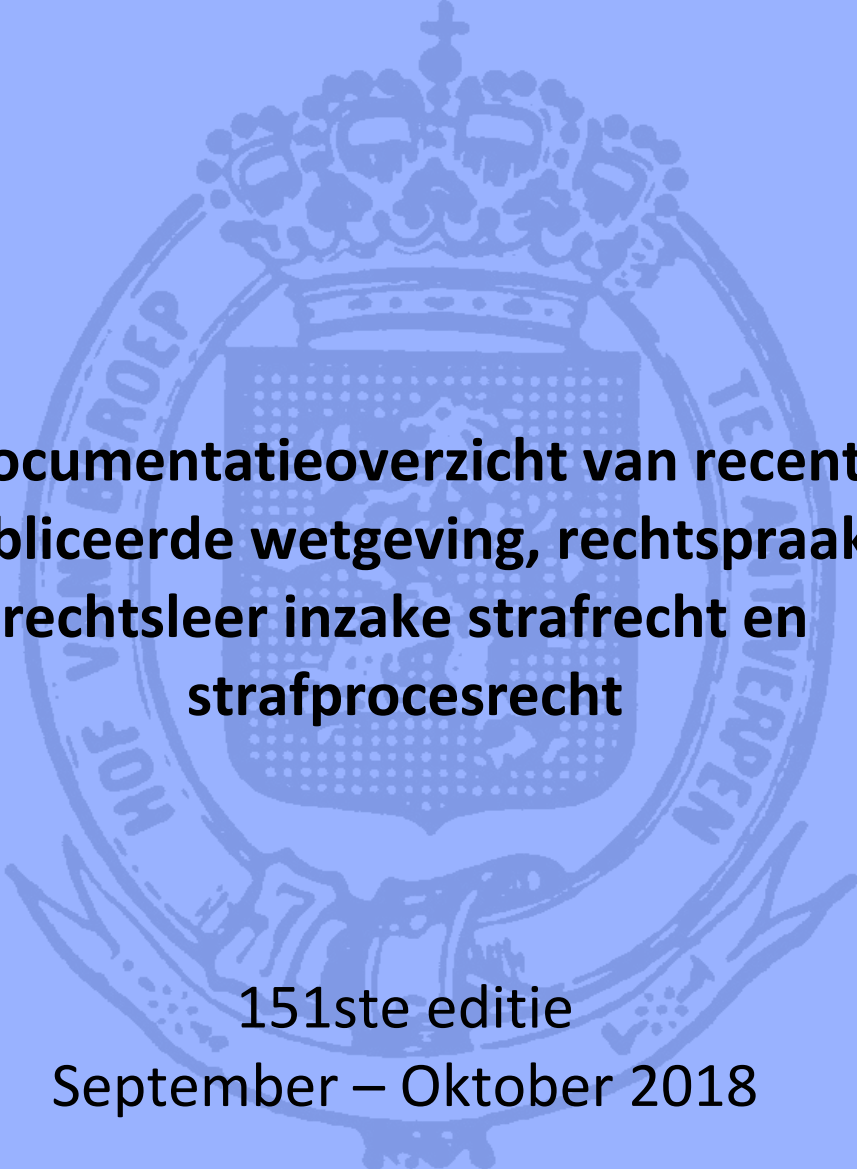

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

151ste editie
September – Oktober 2018

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2018-2019 – Editie 151

Editie afgesloten op: 30 oktober 2018

Publicatiedatum: 30 oktober 2018

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Website hof van beroep te Antwerpen: <http://juridat-test.roj.just.fgov.be/beroep/documentatieoverzichten/doc/>

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	13
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	13
---	-----------

Wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, *BS* 14 september 2018. 13

Wet van 2 september 2018 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat de verbeurdverklaring en immobilisering van voertuigen betreft, *BS* 2 oktober 2018. 13

Wet van 15 oktober 2018 betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking, tot opheffing van de artikelen 350 en 351 van het Strafwetboek, tot wijziging van de artikelen 352 en 383 van hetzelfde Wetboek en tot wijziging van diverse bepalingen, *BS* 29 oktober 2018. 14

1.2. EUROPESE REGELGEVING	15
--	-----------

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	15
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	15
---	-----------

Wetsvoorstel tot aanvulling van de regels inzake wettige verdediging of noodweer, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3264/001. 15

Wetsvoorstel tot strafbaarstelling van het behoren tot of het samenwerken met een groepering die discriminatie of segregatie voorstaat, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3265/001. 15

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek met het oog op de uitbreiding van de lijst met misdrijven die in aanmerking komen voor de facultatieve terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank tot alle terrorismemisdrijven, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3280/001. 16

Wetsvoorstel tot hervorming van de assisenprocedure en houdende wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot strafrecht en strafvordering, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3329/001. 16

2. RECHTSPRAAK.....	16
----------------------------	-----------

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	16
---	-----------

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS.....	16
---	-----------

EHRM 23 oktober 2018, *Guerni t. België*, www.hudoc.echr.coe.int 16

Trefwoorden: Art. 6 EVRM – Recht op een eerlijk proces – Rechten van de verdediging – Gebruik van undercoveragenten..... 17

2.3. HOF VAN JUSTITIE	17
------------------------------------	-----------

Hof van Justitie 13 september 2018 (C- 358/16), www.eur-lex.europa.eu 17

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van de wetgevingen – Richtlijn 2004/39/EG – Artikel 54, leden 1 en 3 – Omvang van de verplichting van nationale autoriteiten die financieel toezicht uitoefenen om het beroepsgeheim te eerbiedigen – Besluit waarbij wordt vastgesteld dat er niet langer sprake is van toereikende beroepsintegriteit – Gevallen die onder het strafrecht vallen – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 47 en 48 – Rechten van de verdediging – Toegang tot het dossier..... 17

Hof van Justitie 19 september 2018 (C- 327/18), www.eur-lex.europa.eu 19

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging – Artikel 50 VEU – Bevel dat wordt uitgevaardigd door de rechterlijke autoriteiten van een lidstaat die de procedure voor terugtrekking uit de Europese Unie heeft gestart – Onzekerheid over de regeling die na de terugtrekking van toepassing zal zijn op de betrekkingen tussen die lidstaat en de Unie.....	19
Hof van Justitie 19 september 2018 (C- 310/18), www.eur-lex.europa.eu	20
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Vermoeden van onschuld – Publieke verwijzingen naar schuld – Voorzieningen in rechte – Procedure voor de toetsing van de rechtmatigheid van een maatregel van voorlopige hechtenis.....	20
Hof van Justitie 26 september 2018 (C- 137/17), www.eur-lex.europa.eu	22
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Richtlijnen 2006/123/EG, 2007/23/EG en 2013/29/EU – In de handel brengen van pyrotechnische artikelen – Vrij verkeer van pyrotechnische artikelen die in overeenstemming zijn met de eisen van deze richtlijnen – Nationale regeling die beperkingen oplegt aan de opslag en de verkoop van deze artikelen – Strafrechtelijke sancties – Regeling waarbij twee vergunningen worden vereist – Richtlijn 98/34/EG – Begrip ‘technisch voorschrift’	22
Hof van Justitie (Grote Kamer) 2 oktober 2018 (C- 207/16), www.eur-lex.europa.eu	23
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Elektronische communicatie – Verwerking van persoonsgegevens – Richtlijn 2002/58/EG – Artikelen 1 en 3 – Werkingssfeer – Vertrouwelijk karakter van elektronische communicatie – Bescherming – Artikel 5 en artikel 15, lid 1 – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 7 en 8 – In het kader van de levering van elektronische-communicatiediensten verwerkte gegevens – Toegang van nationale autoriteiten tot gegevens voor onderzoeksdoeleinden – Drempel waarboven het delict voldoende ernstig is om de toegang tot gegevens te rechtvaardigen	23
Hof van Justitie (Grote Kamer) 24 oktober 2018 (C- 234/17), www.eur-lex.europa.eu	24
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Beginselen van het Unierecht – Loyale samenwerking – Procedurele autonomie – Gelijkwaardigheidsbeginsel en doeltreffendheidsbeginsel – Nationale wetgeving die voorziet in een rechtsmiddel dat het mogelijk maakt een strafprocedure over te doen in geval van schending van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden – Verplichting om deze procedure uit te breiden tot gevallen van vermeende schending van de in het Unierecht verankerde grondrechten – Geen	24
2.4. HOF VAN CASSATIE	25
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	25
Cass. 3 januari 2017 (P.17.0976.F) , www.juridat.be	25
Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Toekomstige schade – Voorwaarde	25
2. Stedenbouwkundig misdrijf - Schade voortvloeiend uit het misdrijf - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand.....	25
Cass. 9 mei 2017 (P.15.0020.N) , www.juridat.be	26
Trefwoorden: 1. Minnelijke schikking - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling - Gevolg	26
2. Minnelijke schikking - Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid	26
Cass. 30 mei 2017 (P.14.0605.N) , www.juridat.be	26
Trefwoorden: EVRM - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte - Gevolg	26
Cass. 6 juni 2017 (P.16.0575.N) , www.juridat.be	27
Trefwoorden: 1. Boedelbeschrijving - Verduistering bedoeld in artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Begrip	27
2. Meineed - Boedelbeschrijving bij vereffening en verdeling van nalatenschap - Geen kennisgeving van geldafhalingen op rekening van de erflaters.....	27
3. Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof	27
Cass. 6 juni 2017 (P.15.0431.N) , www.juridat.be	28
Trefwoorden: 1. Incidenteel beroep - Incidenteel beroep van de geïntimeerde - Begrip	28

2. Vonnis dat de beklagde op strafgebied veroordeelt - Geen hoger beroep van de beklagde of van de vervolgende partij - Gevolg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Draagwijdte - Gevolg.....	28
Cass. 12 september 2017 (P.15.1379.N) , www.juridat.be	28
Trefwoorden: 1. Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet - Gevolg	28
2. Wet Dierenbescherming - Artikel 40 - Ontzegging door de rechtbank van het recht om dieren te houden - Aard van de beslissing	28
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0371.F) , www.juridat.be	29
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces.....	29
2. Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Wegverkeer - Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Gevolg	29
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0526.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	29
Trefwoorden: Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te doen vertegenwoordigen	29
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0215.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	30
Trefwoorden: Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd	30
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0513.F) , www.juridat.be	30
Trefwoorden: Verjaring - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening	30
Cass. 18 oktober 2017 (P.17.0377.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	30
Trefwoorden: Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden - Gevolg.....	31
Cass. 18 oktober 2017 (P.17.0658.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	31
Trefwoorden: Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming - Uitwerking.....	31
Cass. 18 oktober 2017 (P.16.1163.F) , www.juridat.be	31
Trefwoorden: 1. Gerechtskosten – Strafzaken - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep – Gevolg.....	31
2. Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep - Gevolg	31
Cass. 24 oktober 2017 (P.16.1330.N) , www.juridat.be	32
Trefwoorden: Grievensformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg.....	32
Cass. 24 oktober 2017 (P.17.0666.N) , www.juridat.be	32
Trefwoorden: 1. Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening – Draagwijdte	32
2. Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname - Draagwijdte	32
Cass. 8 november 2017 (P.17.0802.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	33
Trefwoorden: Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten.....	33

Cass. 8 november 2017 (P.17.0797.F) , www.juridat.be	33
Trefwoorden: Straf - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Enige wettelijk toegestane straf - Gevolg	34
Cass. 15 november 2017 (P.17.0150.F) , www.juridat.be	34
Trefwoorden: Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge en à décharge – Beoordeling – Criteria – Toepassing	34
Cass. 12 december 2017 (P.16.1104.N) , www.juridat.be	35
Trefwoorden: Art. 195 Sv. – Geldboete – Elementen betreffende de sociale toestand van de beklaagde – Motiveringsverplichting – Proportionaliteit – Art. 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.....	35
Cass. 13 december 2017 (P.17.0785.F) , www.juridat.be	35
Trefwoorden: 1. Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift – Begrip 35	
2. Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift - Geschrift bestemd om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure	36
Cass. 13 december 2017 (P.17.0383.F) , www.juridat.be	36
Trefwoorden: Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde	36
Cass. 20 december 2017 (P.17.0342.F) , www.juridat.be	36
Trefwoorden: Misdrijf – Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Omstandigheid die geen twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader.....	36
Cass. 3 januari 2018 (P.17.0786.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	37
Trefwoorden: 1. Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Begrip.....	37
2. Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen of verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit	37
Cass. 9 januari 2018 (P.17.0468.N) , www.juridat.be	37
Trefwoorden: Brandstichting – Opzettelijke brandstichting – Constitutieve bestanddelen – Beschadiging van het in brand gestoken voorwerp.....	37
Cass. 10 januari 2018 (P.17.0661.F) , www.juridat.be	38
Trefwoorden: 1. Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert.....	38
2. Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden	38
Cass. 10 januari 2018 (P.17.0815.F) , www.juridat.be	39
Trefwoorden: 1. Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Moreel bestanddeel - Verzuim - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd – Strafbare deelneming..	39
2. Stedenbouw - Herstelvordering en vordering tot uitvoering van inrichtingswerken uitgaande van respectievelijk de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen - Bevoegdheden van de rechter - Criteria - Milieu-impact - Evenredigheidsbeginsel	39
Cass. 17 januari 2018 (P.17.0975.F) , www.juridat.be	40
Trefwoorden: 1. Valsheid en gebruik van valse stukken - Materieel bestanddeel - Intellectuele valsheid - Begrip	40
2. Misbruik van vertrouwen - Begrip - Verduistering van een ondeelbare zaak - Verduistering door een mede-eigenaar ten nadele van de andere	40
Cass. 23 januari 2018 (P.15.1608.N) , www.juridat.be	40
Trefwoorden: 1. Vonnissen en arresten – Vonnissen op tegenspraak – Rechtsdag die met toepassing van art. 4, elfde lid Voorafgaande Titel Sv. is bepaald – Meest gereede partij die vordert dat op die rechtsdag vonnis zou worden gewezen.....	40
2. Strafvordering – Burgerlijke rechtsvordering – Bepalingen die de aanhangigmaking van de burgerlijke rechtsvordering regelen – Van openbare orde.....	41
Cass. 24 januari 2018 (P.17.0692.F) , www.juridat.be	41
Trefwoorden: Verzet - Strafzaken - Aangehoudene - Taalgebruik.....	41
Cass. 30 januari 2018 (P.17.0501.N) , www.juridat.be	42

	Trefwoorden: Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting – Leeftijd van het slachtoffer – Aanranding zonder geweld of bedreiging van een minderjarig slachtoffer boven de volle leeftijd van zestien jaar – Hoedanigheid van de dader – Persoon die gezag heet over het slachtoffer – Onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming	42
Cass. 13 februari 2018 (P.17.0445.N) , www.juridat.be		42
	Trefwoorden: Antwoordnoot – Nieuw middel	42
Cass. 28 februari 2018 (P.17.1151.F) , www.juridat.be		42
	Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Straf - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf – Gevolg	42
	2. Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal - Gevolg	42
Cass. 28 februari 2018 (P.17.0500.F) , www.juridat.be		43
	Trefwoorden: Straf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Begrip - Verrijking of opzet om zich te verrijken - Invloed	43
Cass. 28 februari 2018 (P.17.1216.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere		44
	Trefwoorden: 1. Algemene rechtsbeginselen - Wettigheid en voorzienbaarheid - Draagwijdte - Gevolg	44
	2. Openbare schennis van de goede zeden - Kinderpornografische beelden - Bezit - Begrip	44
Cass. 20 maart 2018 (P.17.0817.N), RW 2018-2019, afl. 2, 67.		45
	Trefwoorden: Verjaring – Strafzaken – Werking in de tijd – Wet die de regels van de schorsing van de verjaring wijzigt – Toepassing op strafvorderingen die zijn ontstaan vóór de datum van inwerkingtreding van de nieuwe wet en op die datum nog niet waren verjaard op grond van de oude wet	45
Cass. 27 maart 2018 (P.17.0765.N), www.juridat.be		45
	Trefwoorden: Ontvankelijkheid van de strafvordering – Hoger beroep – Openbaar ministerie – Burgerlijke vordering	45
Cass. 8 mei 2018 (P.17.1274.N), www.juridat.be		46
	Trefwoorden: 1. Motivering – Weigering opschorting	46
	2. Rechtsplegingsvergoeding – Toekenning aan elke in het gelijk gestelde partij, ook als slechts één rechtsplegingsvergoeding wordt gevorderd – Toekenning voor een hoger bedrag dan gevorderd	46
Cass. 22 mei 2018 (P.18.0097.N), www.juridat.be		46
	Trefwoorden: 1. Motivering – Weigering opschorting	46
	2. Rechtsplegingsvergoeding – Toekenning aan elke in het gelijk gestelde partij, ook als slechts één rechtsplegingsvergoeding wordt gevorderd – Toekenning voor een hoger bedrag dan gevorderd	47
Cass. 4 september 2018 (P.18.0357.N)		47
	Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Samenlezen van verklaring hoger beroep en grievenformulier	47
Cass. 11 september 2018 (P.18.0366.N)		48
	Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grieven – ‘Schuld’ niet aangekruist – Geen beoordeling rechtvaardigingsgronden, schuldsluitingsgronden of ontoerekeningsvatbaarheid, tenzij expliciet bepaald in grieven	48
Cass. 11 september 2018 (P.18.0051.N) , www.juridat.be		48
	Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grieven – Ambtshalve op te werpen grieven – Bevoegdheid – In het Boswetboek omschreven misdrijven	48
Cass. 11 september 2018 (P.18.0217.N) , www.juridat.be		49
	Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge – Beoordeling – Criteria	49
	2. Afluistermaatregel – Niet in een proces-verbaal opgenomen communicatie – Verzoek tot raadpleging – Beoordeling rechter	49

3. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuigen à décharge – Beoordeling	49
Cass. 18 september 2018 (P.18.0369.N) , www.juridat.be	50
Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Volgappel OM	50
Cass. 18 september 2018 (P.18.0132.N) , www.juridat.be	51
Trefwoorden: 1. Motivering – Verjaring – Aanduiden van daden of gebeurtenissen die de verjaring van de strafvordering hebben gestuit of geschorst	51
2. Diefstal en afpersing – Diefstal – Nalatenschap	51
Cass. 25 september 2018 (P.18.0281.N)	51
Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Schriftelijke vordering OM – Niet beperkend	52
Cass. 25 september 2018 (P.18.0012.N) , www.juridat.be	52
Trefwoorden: Verstek – Verzet – Hoger beroep tegen beslissing gewezen op verzet – Grieven tegen vonnis dat het verzet als ongedaan beschouwt mogelijk	52
Cass. 25 september 2018 (P.17.1230.N) , www.juridat.be	52
Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Exploit – Verstek – Verzet – Verjaringstermijn straf – Verstekvonnis niet aan persoon van de beklaagde betekend – Gevolg	52
Cass. 16 oktober 2018 (P.18.0391.N)	53
Trefwoorden: Witwas – Verbeurdverklaring – Verbeurd verklaard goed eigendom van derde – Derde kan elk verweer aanvoeren	54
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	54
Cass. 9 mei 2017 (P.17.0512.N) , www.juridat.be	54
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal – Gevolg	54
2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages – Termijn	55
3. Recht van verdediging - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal - Draagwijdte	55
Cass. 5 juli 2017 (P.17.0738.N) , www.juridat.be	55
Trefwoorden: Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat - Begrip	55
Cass. 4 oktober 2017 (P.17.0936.F) , www.juridat.be	55
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing – Aard	56
2. Vreemdelingen - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5.1.f	56
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0522.F) , www.juridat.be	56
Trefwoorden: 1. Strafvordering - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Gevolg - Verdere vervolging - Voorwaarden	56
2. Strafvordering - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Afsluiting van de vereffening - Begrip	56
Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0784.F) , www.juridat.be	57
Trefwoorden: 1. Internering - Voorwaarden - Misdrijf dat de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt - Begrip	57
2. Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies – Bewijswaarde	57
3. Strafzaken - Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige - Invloed	57
Cass. 24 oktober 2017 (P.17.1001.N) , www.juridat.be	57
Trefwoorden: 1. Artikel 159 Grondwet - Exceptie van onwettigheid - Draagwijdte - Gevolg	58
2. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie	58
3. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep	58
4. Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 – Bevoegdheid	58

5. Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Artikel 26 , § 3 - Prejudiciële vraag - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Draagwijdte - Gevolg.....	58
Cass. 8 november 2017 (P.17.1059.F) , www.juridat.be	59
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel - Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar	59
Cass. 6 december 2017 (P.17.1188.F) , www.juridat.be	59
Trefwoorden: Vreemdelingen - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarde	59
Cass. 6 december 2017 (P.17.1191.F) , www.juridat.be	59
Trefwoorden: Vreemdelingen - Richtlijnen 2013/32/EU 'richtlijn internationale bescherming' en 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Laattijdige of dilatoire asielaanvraag - Gevolgen.....	59
Cass. 6 december 2017 (P.17.1153.F) , www.juridat.be	60
Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring - Gevolg.....	60
Cass. 13 december 2017 (P.17.1203.F) , www.juridat.be	60
Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdachte	60
2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Tweede bevel tot aanhouding gegrond op andere feiten - Toepassing van artikel 28 Voorlopige Hechteniswet	60
3. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming – Voorwaarde.....	60
4. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht - Omvang	60
Cass. 20 december 2017 (P.17.0426.F) , www.juridat.be	61
Trefwoorden: 1. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter	61
2. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer	61
3. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij - Begrip	61
Cass. 20 december 2017 (P.17.1234.F) , www.juridat.be	62
Trefwoorden: Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken - Gevolgen.....	62
Cass. 3 januari 2018 (P.17.1202.F) , www.juridat.be	63
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht.....	63
2. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen	63
3. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen – Bewijslast	63
4. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of	

op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico	63
Cass. 17 januari 2018 (P.17.0403.F) , www.juridat.be	64
Trefwoorden: 1. Camerawet - Bewakingscamera – Definitie.....	64
2. Bewakingscamera's - Camerawet - Toepassingsgebied - Camera geplaatst met een ander doel dan de doelstellingen bepaald in artikel 2, 4° van de Camerawet.....	64
3. Belaging - Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader.	64
Cass. 23 januari 2018 (P.17.1318.N) , www.juridat.be	65
Trefwoorden: Vreemdeling – Administratieve aanhouding – Opmenging van titels van aanhouding – Beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing – Geen bestaansredenen	65
2. Vreemdeling – Beroep tegen beslissing van administratieve vrijheidsberoving – Motiveringsverplichting – Niet van toepassing.....	65
3. Vreemdeling - Termijn om vreemdeling te verwijderen – Zeven werkdagen na de opsluiting – Aanvangspunt – Vaststelling van weigering om te worden gerepatriëerd.....	65
Cass. 28 februari 2018 (P.18.0166.F) , www.juridat.be	66
Trefwoorden: Onderzoeksrechter - Aanwijzing - Vermelding in het aanhoudingsbevel - Gevolg	66
Cass. 14 augustus 2018 (P.18.0884.N)	66
Trefwoorden: Vreemdelingen – Vrijheidsberoving – Verlenging – Controle door onderzoeksgerecht – Repatriëringsvlucht is reeds gepland terwijl verzoek om een doorgangsbewijs te verkrijgen nog hangende is	66
Cass. 11 september 2018 (P.18.0945.N)	67
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Aanhoudingsbevel – Voorwaarden – Voorafgaande ondervraging door onderzoeksrechter	67
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	67
Cass. 26 oktober 2017 (C.14.0457.N)), www.juridat.be	67
Trefwoorden: Rechten van de mens – Eerlijk proces – Recht van verdediging – Recht op bewijs – Bijstand van een advocaat – Vertrouwelijkheid van briefwisseling met/van een advocaat.....	67
Cass. 6 december 2017 (P.17.1024.F), www.juridat.be	67
Trefwoorden: 1. Regeling van rechtsgebied – Strafzaken – Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verzoek ingediend door de burgerlijke partij – Ontvankelijkheid	68
2. Regeling van rechtsgebied – Verjaring – Strafzaken - Gemengd geschil over rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing	68
Cass. 20 december 2017 (P.17.1170.F), www.juridat.be , zie gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.....	69
Trefwoorden: 1. Regeling van rechtsgebied – Strafzaken – Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsvordering - Politierechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij.....	69
2. Hoger beroep – Strafzaken – Gevolg - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter	69
Cass. 11 oktober 2018 (P.17.0464.F), www.juridat.be	69
Trefwoorden: Hof van assisen – Samenstelling van de jury – Preliminaire zitting - Verhinderde gezworene - Vervanging - Beoordeling door het hof van assisen - Bewijs van de verhinderingsgrond - Overlegging - Verplichting.....	69
2.5. GRONDWETTELIJK HOF.....	70
Grondwettelijk Hof 11 oktober 2018, www.const-cour.be	70
Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Zware overtredingen - Recidiverende beklagde - Verval van het recht tot sturen - Voorwaarden	70
Grondwettelijk Hof 11 oktober 2018, www.const-cour.be	70

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Persoon die onder bewind staat - Veroordeling bij verstek - 1. Betekening van het vonnis bij verstek - 2. Kennisgeving van het verval van het recht tot sturen	71
2.6. RAAD VAN STATE	71
2.7. HOVEN VAN BEROEP	71
A. CORRECTIONELE KAMERS	71
Bergen 5 november 2015, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1429-1434.	72
Trefwoorden: 1. Coups et blessures involontaires – Homicide involontaire – Dommage – Lien causal – Caractère certain – Appréciation concrète.	72
2. Coups et blessures involontaires – Homicide involontaire – Défaut de prévoyance ou de précaution – Appréciation concrète – Piscine – Enfant handicapé – Noyade.....	72
Bergen 5 november 2015, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1434-1436.	72
Trefwoorden: 1. Coups et blessures volontaires - Préméditation – Notion.....	72
2. Coups et blessures volontaires - Intention de blesser (non).....	72
Bergen 20 december 2016, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1436-1437.	73
Trefwoorden: Infraction - Généralités – Circonstance aggravante – Utilisation d’un mineur – Appréciation en fait – Corréité.	73
Gent 7 april 2017, <i>TGR</i> 2018-19, afl. 1, 79.	73
Trefwoorden: Aanslag of bedreiging	73
Gent 25 april 2017, <i>TGR</i> 2018-19, afl. 1, 80.	73
Trefwoorden: Schuldig verzuim.....	73
Gent 15 september 2017, <i>RW</i> 2018-19, afl. 9, 351-352.	74
Trefwoorden: 1. Valsheid in informatica – Materieel bestanddeel – Aanmaken van een vals Facebookprofiel	74
2. Belaging – Ernstige verstoring van de rust van een persoon – Houding van het slachtoffer – Deelname van het slachtoffer aan het belagende sms- en e-mailverkeer	74
3. Inzage van strafdossier – Misbruik in de zin van art. 460bis Sw. – Verspreiden van gegevens over een persoon die in het strafdossier wordt genoemd met als doel en tot gevolg het privéleven en de morele integriteit van die persoon te schenden.....	74
Gent 14 november 2017, <i>RW</i> 2018-19, afl. 9, 348-351.	74
Trefwoorden: 1. Misdrijf – Schulduitsluitingsgronden – Geestesstoornis – Tenietgaan van het oordeelsvermogen of van de controle over zijn daden – Art. 71 Sw. in de versie vóór en in de versie na de inwerkingtreding van art. 87 van de wet van 5 mei 2014 betref ende de internering, zoals gewijzigd door art. 231 van de wet van 4 mei 2016 «houdende internering en diverse bepalingen inzake justitie» – Draagwijdte.....	75
2. Internering – Temporeel toepassingsgebied – Feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering.....	75
3. Strafwet – Toepassing in de tijd – Terugwerkende kracht van de mildere strafwet – Wet van 5 mei 2014 betreffende de internering	75
Brussel 10 januari 2018, <i>NJW</i> 2018, afl. 387, 637-641.	75
Trefwoorden: Strafrecht - misbruik elektronische communicatiemiddelen – cyberpesten - art. 145 § 3bis Wet Elektronische Communicatie - sociale media - Instagram - Facebook – onrechtmatige verwerking persoonsgegevens - art. 4 en 5 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer – drukpersmisdrijf - bevoegdheid correctionele rechtbank en hof van assisen - art. 150 Gw.	75
Luik 15 mei 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1441-1442.....	76
Trefwoorden: Droits de l’homme - Procès équitable – Jugements et arrêts – Forme – Motivation lacunaire – Annulation – Évocation.	76
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	76
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	76
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	76
A. CORRECTIONELE KAMERS	76
Corr. Brussel 18 februari 2016, <i>NJW</i> 2018, afl. 387, 646-648.....	76

Trefwoorden: Strafrecht - misbruik elektronische communicatiemiddelen – cyberpesten - sociale media – Instagram - Facebook - art. 145 § 3bis Wet Elektronische Communicatie – verwerking persoonsgegevens – persoonlijke of huishoudelijke doeleinden - art. 4 en 5 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer.....	77
Corr. Brugge 7 maart 2018, <i>NJW</i> 2018, afl. 388, 701-702.	77
Trefwoorden: Transgender – Slagen en verwondingen – Verwerpelijk motief – Verzwarende omstandigheden – Haatmisdrijf.....	77
Corr. Limburg (afd. Hasselt) 27 maart 2018, <i>Limb.Rechtsl.</i> 2018, afl. 3, 215-217.	77
Trefwoorden: Strafvordering – Verzoek tot heropening van de debatten gedurende het beraad door een partij die niet is verschenen – In afwijking van artikel 772 Ger.W. dient er in strafzaken te worden ingegaan op een dergelijk verzoek wanneer de neergelegde stukken een herkwalificatie van de tenlastelegging tot gevolg kunnen hebben.....	77
Corr. Luik (afd. Luik), 29 maart 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1445-1448.	78
Trefwoorden: Dépens et frais – Indemnité de procédure – Classement sans suite – Constitution de partie civile – Ordonnance de renvoi en jugement – Acquittement – Condamnation aux dépens (non) – Inconstitutionnalité – Question préjudicielle	78
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent), 10 april 2018, <i>NC</i> 2018, afl. 4, 414-416.	78
Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Rechtsmacht appelrechter – Ambtshalve aan te voeren middelen – Verjaring van de strafvordering	78
Corr. Antwerpen 24 april 2018, <i>NJW</i> 2018, afl. 387, 649-650.	79
Trefwoorden: Strafrecht - belaging met verzwarende omstandigheid – vijandigheid tegen geloof - sociale media – Twitter - Facebook - art. 442bis Sw. - art. 442ter Sw.	79
Corr. Luik (afd. Luik), 21 juni 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 30, 1437-1439.....	79
Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Pensée criminelle – Illégalité (non)	79
2. Infraction - Complicité et corréité – Provocation – Formes de participation prévues par la loi.....	79
3. Infraction - Complicité et corréité – Omission – Formes prévues par la loi.....	79
Corr. West-Vlaanderen (afd. Ieper), 27 juli 2018, <i>NJW</i> 2018, afl. 389, 747-754.	80
Trefwoorden: Strafrecht – Informatiecrimineel – Huisdiefstal – Art. 464 Sw. – Misbruik van vertrouwen – Art. 491 Sw. – Informatiebedrog – Art. 504quater Sw. – Heling – Art. 505 Sw.	80
B. RAADKAMER.....	81
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	81
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	81
Assisen 31 januari 2018, <i>T.Gez.</i> 2018-2019, afl. 1, 35-38.	81
Trefwoorden: Moord – Euthanasie – Voorwaarden – Verzoek van de betrokkene.....	81
2.10. BUITENLANDSE RECHTSpraak	81
<u>3. RECHTSLEER .....</u>	<u>82</u>
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	82
3.2. BOEKEN.....	82
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	82
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	82
3.3. BIJDAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	82
A. BIJDAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	82
B. BIJDAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	83
C. BIJDAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	83
D. BIJDAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	84
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDAGEN	84
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	85
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	85
3.5. VARIA	85

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, *BS* 14 september 2018.

Toelichting: De burgemeester richt een lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, hierna "LIVC R" genoemd, op. De LIVC R heeft tot doel de voorkoming van terroristische misdrijven bedoeld in Titel I ter van Boek II het Strafwetboek. De LIVC R is een overlegstructuur in de zin van artikel 458 ter van het Strafwetboek.

Wet van 2 september 2018 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat de verbeurdverklaring en immobilisering van voertuigen betreft, *BS* 2 oktober 2018.

Toelichting: Bron: Jura

Eigendomsvereiste geschrapt

Op dit moment kan een rechter de verbeurdverklaring van een voertuig alleen uitspreken voor zover het voertuig waarmee de overtreding werd begaan ook effectief eigendom is van de overtreder. Hetzelfde geldt voor immobilisering: 'het voertuig moet eigendom zijn van de verkeersovertreder of uitsluitend te zijner beschikking staan gedurende ten minste de duur van de immobilisering'.

Die eigendomsvereiste zorgt er in de praktijk echter voor dat heel wat verkeersovertreders niet in aanmerking komen voor immobilisering of verbeurdverklaring. Hardleerse chauffeurs schrijven hun voertuig vaak doelbewust in op naam van een familielid om hun straf te ontlopen of gebruiken andermans voertuigen. En binnen de huidige regels ontspringen ook bestuurders van bedrijfs- en leasingwagens de dans, wat uiteraard niet de bedoeling is.

De eigendomsvereiste wordt dan ook geschrapt. De rechter krijgt zo dus de mogelijkheid om te immobiliseren of verbeurd te verklaren als de overtreder niet de eigenaar is van het voertuig.

Maar let op er zijn voorwaarden. Het Openbaar Ministerie zal bekijken of de effectieve eigenaar van het voertuig al dan niet te goeder trouw is. Wist hij of zij bijvoorbeeld dat de bestuurder van zijn voertuig geen rijbewijs had, het voorwerp was van een verval van het recht tot sturen of onder invloed van alcohol of drugs? Zo ja, dan zal de eigenaar in principe mee gedagvaard worden voor de rechter. Worden zowel bestuurder als eigenaar veroordeeld, dan kan de immobilisering of verbeurdverklaring worden uitgesproken. De Wegverkeerswet stelt concreet dat 'wanneer het voertuig geen eigendom is van de dader van het misdrijf de rechter de immobilisering of verbeurdverklaring van het voertuig slechts kan bevelen indien de eigenaar van het voertuig veroordeeld wordt voor een overtreding als bedoeld in artikel 32 (wetens een motorvoertuig toevertrouwen aan iemand die geen rijbewijs heeft), artikel 37 °2 (aan iemand die duidelijke tekens vertoont van strafbare alcoholopname, openbare dronkenschap of soortgelijke staat ten gevolge van drugs of geneesmiddelen een voertuig toevertrouwen om rijles te geven), artikel 37bis §1 3° (aan iemand die duidelijk onder invloed is van THC, Amfetamines, MDMA, morfine of cocaïne een

voertuig toevertrouwen om rijles te geven) of artikel 49 (aan iemand die van het recht tot sturen vervallen is verklaard een voertuig toevertrouwen om rijles te geven).

Vaker toepassen

De rechter zal de verbeurdverklaring van een voertuig voortaan ook vaker kunnen uitspreken. Nu kan hij pas een verbeurdverklaring bevelen 'wanneer het verval van het recht tot het besturen van een voertuig definitief is of ten minste 6 maanden bedraagt'. Die drempel wordt gevoelig verlaagd: de rechter zal voortaan een verbeurdverklaring kunnen uitspreken wanneer het verval levenslang is of ten minste 3 maanden bedraagt.

Artikel 50 van de Wegverkeerswet stelt voortaan het volgende:

'De rechter kan tijdelijke immobilisering van het voertuig bevelen in alle gevallen waarin tijdelijk verval van het recht tot het besturen van een voertuig als straf wordt uitgesproken. Immobilisering mag voor geen langere duur dan die van het tijdelijke verval van het recht tot sturen worden uitgesproken. Hij kan verbeurdverklaring van het voertuig bevelen wanneer het verval levenslang is of ten minste 3 maanden bedraagt'. Vergeet hier evenwel de voorwaarden niet m.b.t. de eigenaar die hierboven zijn opgesomd.

Specifieke overtredingen

Artikel 51 van de Wegverkeerswet dat een reeks specifieke overtredingen opsomt die eveneens kunnen leiden tot immobilisering en verbeurdverklaring wordt geschrapt. Deze opsomming is overbodig. Op basis van artikel 50 kan immers ook voor andere overtredingen dan diegene uit artikel 51 de immobilisering en verbeurdverklaring worden uitgesproken.

In werking: 12 oktober 2018 (10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad)

Wet van 15 oktober 2018 betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking, tot opheffing van de artikelen 350 en 351 van het Strafwetboek, tot wijziging van de artikelen 352 en 383 van hetzelfde Wetboek en tot wijziging van diverse bepalingen, *BS* 29 oktober 2018.

Toelichting: Met deze wet worden de huidige artikelen van het Strafwetboek die betrekking hebben op de vrijwillige abortus ingetrokken en omgezet naar een bijzondere wet.

De gedachte achter deze wet is dat abortus niet langer valt onder "misdrijven tegen de gezinsorde en de openbare zedelijkheid", maar onder de bescherming van de persoon. Abortus mag niet langer worden beschouwd als een "misdrijf behoudens uitzondering".

In hoofdstuk 3 van de wet vinden we de strafbepalingen terug:

Art. 3. Hij die een vruchtafdrijving veroorzaakt bij een vrouw die daarmee heeft toegestemd, buiten de voorwaarden bepaald in artikel 2, wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en tot een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.

Hij die probeert te verhinderen dat een vrouw vrije toegang heeft tot een instelling voor gezondheidszorg die vrijwillige zwangerschapsafbrekingen uitvoert, wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en tot een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.

De vrouw die opzettelijk een vruchtafdrijving laat verrichten buiten de voorwaarden bepaald in artikel 2, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van vijftig euro tot tweehonderd euro.

Wanneer de middelen, gebruikt met het oogmerk om vruchtafdrijving te verwekken, de dood tot gevolg hebben, wordt hij die ze met dat oogmerk heeft aangewend of aangewezen, veroordeeld tot opsluiting van vijf jaar tot tien jaar indien de vrouw daarin weliswaar heeft toegestemd doch de ingreep werd verricht buiten de voorwaarden bepaald in artikel 2.

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de in deze wet bedoelde misdrijven.

Zie ook: OPLINUS, L., “ ‘Nieuwe’ abortuswet ziet na 28 jaar levenslicht”, *Juristenkrant* 2018, afl. 375, 5.

1.2. Europese regelgeving

- Nihil

1.3. Overzichten van wetgeving

- Nihil

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot aanvulling van de regels inzake wettige verdediging of noodweer, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3264/001.

Toelichting: Wettige verdediging geldt in België uitsluitend in geval van geweld tegen personen.

Personen die zich verdedigen wanneer hun goederen worden bedreigd, zelfs wanneer de feitelijke omstandigheden bedreigend zijn voor personen, kunnen zich momenteel moeilijk verweren. Vaak worden zij – en niet de daders – aangehouden en voor het gerecht gebracht. Zoals dat al in onze buurlanden het geval is, maakt dit wetsvoorstel dat er ook sprake is van wettige zelfverdediging wanneer goederen worden verdedigd in omstandigheden die voor de mens bedreigend zijn.

Wetsvoorstel tot strafbaarstelling van het behoren tot of het samenwerken met een groepering die discriminatie of segregatie voorstaat, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3265/001.

Toelichting: Dit wetsvoorstel beoogt de strafbaarstelling van wie behoort tot of bewust samenwerkt met een groepering of een vereniging die kennelijk en herhaaldelijk discriminatie of segregatie voorstaat, met schending van één van de criteria die worden beschermd door de wetten van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie en ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen.

De beoogde strafrechtelijke straffen zijn een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en een geldboete van vijftig tot duizend euro, of één van die straffen.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek met het oog op de uitbreiding van de lijst met misdrijven die in aanmerking komen voor de facultatieve terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank tot alle terrorismemisdrijven, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3280/001.

Toelichting: Dit wetsvoorstel beoogt, conform de aanbevelingen van onderzoekscommissie naar de aanslagen van 22 maart 2016, de lijst met misdrijven die in aanmerking komen voor de facultatieve terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uit te breiden tot alle terrorismemisdrijven.

Wetsvoorstel tot hervorming van de assisenprocedure en houdende wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot strafrecht en strafvordering, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, 3329/001.

Toelichting: De recente hervorming van de assisenprocedure, die tot doel had deze procedure sneller, efficiënter en goedkoper te laten verlopen, werd door het Grondwettelijk Hof verworpen. Dit voorstel streeft dezelfde doelstellingen na, maar op een minder drastische manier.

De voorgestelde aanpassingen van de strafprocedure en het strafrecht betreffen:

- de onmiddellijke aanhangigmaking van de zaak bij de Kamer van inbeschuldigingstelling, zonder tussenkomst van de raadkamer;
- het versoepelen van de aanmeldingstermijn van de advocaat van de beschuldigde;
- het beperken van het aantal (moraliteits) getuigen;
- het beperken van de controle op de regelmatigheid van de rechtspleging tot de preliminaire zitting;
- het moderniseren van de eedformule;
- het moderniseren en versoepelen van de regels in verband met het getuigenverhoor (ook wat bloeden aanverwanten betreft) en de overtuigingsstukken;
- het toelaten van de plaatsvervangende juryleden tot de beraadslaging (zonder stemgerechtigd te zijn);
- het opheffen van het principe van de (materiële) samenloop van misdrijven;
- een efficiëntere uitloting van de juryleden

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- Nihil

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 23 oktober 2018, Guerni t. België, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-187238>

Trefwoorden: Art. 6 EVRM – Recht op een eerlijk proces – Rechten van de verdediging – Gebruik van undercoveragenten

Samenvatting:

- no violation of Article 6 § 1 of the European Convention on Human Rights as regards the use of the undercover investigative method;
- no violation of Article 6 §§ 1 and 3 (d) (right to question witnesses) owing to the applicant's inability to examine the informer or the undercover agent or to have them examined.

The case concerned criminal proceedings under which Mr Guerni had been convicted of drug trafficking. In the framework of their investigations, the police had been authorised to call on the services of an informer and an undercover agent posing as a purchaser.

The Court found in particular that despite the absence of a legal framework, the trial courts' review of the lawfulness of the uncover operation had provided a proper safeguard and that there was nothing to suggest that Mr Guerni's rights of the defence had been violated. The courts had concluded, on the basis of reliable evidence on file – including Mr Guerni's statements and concurring statements from other defendants – that the intention of importing a consignment of drugs had pre-dated the involvement of the informer and the undercover agent and that the latter had not exerted any pressure. The Court also held that the domestic courts' refusal to examine the informer and the undercover agent on the grounds that such questioning was unnecessary for establishing the truth had been properly grounded. It therefore detected no arbitrariness and considered that the defence had benefited from sufficient procedural safeguards to ensure the overall fairness of the proceedings.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 13 september 2018 (C- 358/16), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62016CJ0358&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van de wetgevingen – Richtlijn 2004/39/EG – Artikel 54, leden 1 en 3 – Omvang van de verplichting van nationale autoriteiten die financieel toezicht uitoefenen om het beroepsgeheim te eerbiedigen – Besluit waarbij wordt vastgesteld dat er niet langer sprake is van toereikende beroepsintegriteit – Gevallen die onder het strafrecht vallen – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 47 en 48 – Rechten van de verdediging – Toegang tot het dossier

Samenvatting: De Cour administrative heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) Is de uitzondering voor ‚gevallen die onder het strafrecht [...] vallen‘, die zowel is opgenomen in artikel 54, lid 1, in fine, van richtlijn 2004/39 als in lid 3 van ditzelfde artikel – meer in het bijzonder tegen de achtergrond van artikel 41 van het Handvest, waarin het beginsel van behoorlijk bestuur is verankerd – van toepassing op een geval waarin een sanctie is opgelegd die volgens het nationale recht administratief van aard is maar uit het oogpunt van het EVRM moet worden geacht onder het strafrecht te vallen, zoals de in het hoofdgeding aan de orde zijnde sanctie, die door de nationale regelgevende instantie (de toezichthouder) is opgelegd en die bestaat in een verbod voor een lid van de nationale balie om binnen een onder het toezicht van deze regelgevende instantie staande entiteit nog langer een bestuursfunctie of een andere aan goedkeuring onderworpen functie uit te oefenen alsook in een bevel aan diezelfde persoon om al zijn functies van dien aard zo snel mogelijk neer te leggen?

2) Voor zover de voornoemde sanctie, die in het nationale recht wordt aangemerkt als administratieve sanctie, in het kader van een administratieve procedure is opgelegd, in welke mate wordt de verplichting tot bewaring van het beroepsgeheim waarop een nationale toezichthouder zich kan beroepen uit hoofde van artikel 54 van de voornoemde richtlijn 2004/39, dan beïnvloed door de vereisten van een eerlijk proces (met inbegrip van een doeltreffende voorziening in rechte), zoals deze voortvloeien uit artikel 47 van het Handvest, bezien in de verhouding tot de vereisten die parallel voortvloeien uit de artikelen 6 en 13 EVRM inzake een eerlijk proces en daadwerkelijke rechtsmiddelen, alsook tot alle waarborgen van artikel 48 van het Handvest, meer in het bijzonder in het licht van de volledige toegang van de bestrafte burger – met het oog op de verdediging van zijn belangen en burgerrechten – tot het administratieve dossier van de instantie die een administratieve sanctie heeft opgelegd en die tevens de nationale toezichthouder is?”

Het Hof verklaart voor recht: Artikel 54 van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, moet aldus worden uitgelegd dat:

– de in artikel 1 en 3 van dit artikel opgenomen woorden „gevallen die onder het strafrecht [...] vallen” niet zien op een situatie waarin de door de lidstaten voor de vervulling van de in deze richtlijn vastgelegde taken aangewezen autoriteiten een maatregel vaststellen waarmee zij, zoals het geval is bij de maatregel die in het hoofdgeding aan de orde is, een persoon verbieden om binnen een onder toezicht staande onderneming een bestuurs- of andere functie te vervullen die alleen met goedkeuring kan worden uitgeoefend en hem bevelen om al zijn functies zo snel mogelijk neer te leggen, omdat deze persoon niet langer voldoet aan de voorwaarden inzake beroepsintegriteit van artikel 9 van deze richtlijn, welke maatregel behoort tot de maatregelen die de bevoegde autoriteiten moeten nemen bij de uitoefening van de bevoegdheden waarover zij krachtens de bepalingen van titel II van deze zelfde richtlijn beschikken. Voornoemde bepaling, waarin is bepaald dat de verplichting het beroepsgeheim te eerbiedigen bij wijze van uitzondering in een dergelijk geval buiten toepassing kan worden gelaten, heeft immers betrekking op de doorgifte of het gebruik van vertrouwelijke gegevens met het oog op overeenkomstig het nationale strafrecht ingestelde vervolgingen dan wel dienovereenkomstig opgelegde sancties;

– de nakoming van de in lid 1 van dit artikel, gelezen in samenhang met de artikelen 47 en 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, vastgelegde verplichting het beroepsgeheim te eerbiedigen, zodanig moet worden gewaarborgd en deze verplichting zodanig ten uitvoer moet worden gelegd dat de verdedigingsrechten op hiermee verenigbare wijze in acht worden genomen. Bijgevolg staat het aan de bevoegde nationale rechterlijke instantie om, wanneer een bevoegde autoriteit op grond van de genoemde verplichting weigert bij haar berustende informatie door te geven die niet is opgenomen in het dossier over de persoon tegen wie een bezwarende handeling is gericht, te toetsen of deze informatie objectief verband houdt met de tegen deze persoon geuite beschuldigingen en, indien dit zo is, het belang van de betrokken persoon om te beschikken over de noodzakelijke informatie waarmee zijn verdedigingsrechten ten volle kunnen worden uitgeoefend en de belangen verbonden aan de handhaving van de vertrouwelijkheid van informatie die valt onder de verplichting het beroepsgeheim te eerbiedigen, tegen elkaar af te wegen alvorens een besluit te nemen over de doorgifte van elk van de gevraagde gegevens.

Hof van Justitie 19 september 2018 (C- 327/18), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0327&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging – Artikel 50 VEU – Bevel dat wordt uitgevaardigd door de rechterlijke autoriteiten van een lidstaat die de procedure voor terugtrekking uit de Europese Unie heeft gestart – Onzekerheid over de regeling die na de terugtrekking van toepassing zal zijn op de betrekkingen tussen die lidstaat en de Unie

Samenvatting: De High Court heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Gelet op:

- de kennisgeving van het Verenigd Koninkrijk volgens artikel 50 VEU,
- de onzekerheid over de toekomstige regelingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk wat hun onderlinge betrekkingen na de uittreding van het Verenigd Koninkrijk betreft, en
- de daaruit volgende onzekerheid over de mate waarin [RO] in de praktijk zijn aan de Verdragen, het Handvest of de toepasselijke wetgeving ontleende rechten zal kunnen doen gelden ingeval hij aan het Verenigd Koninkrijk wordt overgeleverd en hij na de uittreding van het Verenigd Koninkrijk opgesloten zou blijven,

is een aangezochte lidstaat krachtens het Unierecht verplicht om de overlevering aan het Verenigd Koninkrijk van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, te weigeren hoewel die overlevering volgens de nationale wetgeving van die lidstaat normaal gesproken niet zou kunnen worden geweigerd:

- a) in alle gevallen,
  - b) in bepaalde gevallen, naargelang de specifieke omstandigheden van de zaak,
  - c) in geen enkel geval?
- 2) Wanneer het antwoord op de eerste vraag het bepaalde onder b) is, wat zijn dan de criteria die een rechtbank in de aangezochte lidstaat moet hanteren of de overwegingen waarvan zij moet uitgaan om te bepalen of het verzoek om overlevering dient te worden geweigerd?
- 3) Moet de rechtbank van de aangezochte lidstaat met betrekking tot de tweede vraag de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel uitstellen tot meer duidelijkheid bestaat over de relevante wettelijke regeling die moet worden vastgesteld na de terugtrekking van de betrokken verzoekende lidstaat uit de Unie:
- a) in alle gevallen,
  - b) in bepaalde gevallen, naargelang de specifieke omstandigheden van de zaak,
  - c) in geen enkel geval?
- 4) Wanneer het antwoord op de derde vraag het bepaalde onder b) is, wat zijn dan de criteria die een rechtbank in de aangezochte lidstaat moet hanteren of de overwegingen waarvan zij moet uitgaan om te bepalen of de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel dient te worden uitgesteld?"

Het Hof verklaart voor recht: Artikel 50 VEU dient aldus te worden uitgelegd dat het feit dat een lidstaat kennis heeft gegeven van zijn voornemen om zich overeenkomstig dit artikel uit de Unie terug te trekken, op zichzelf beschouwd niet tot gevolg heeft dat indien deze lidstaat een Europees aanhoudingsbevel uitvaardigt tegen een persoon, de uitvoerende lidstaat de tenuitvoerlegging van dit Europees aanhoudingsbevel moet weigeren of uitstellen in afwachting van preciseringen met betrekking tot de juridische regeling die in de uitvaardigende lidstaat van kracht zal zijn na zijn terugtrekking uit de Europese Unie. Bij gebreke van zwaarwegende en op feiten berustende gronden om aan te nemen dat de persoon tegen wie dat Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, na de terugtrekking van de uitvaardigende lidstaat uit de Europese Unie gevaar loopt dat hem de rechten worden ontnomen die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, kan de uitvoerende lidstaat de tenuitvoerlegging van datzelfde Europees aanhoudingsbevel niet weigeren zolang de uitvaardigende lidstaat deel uitmaakt van de Europese Unie.

Hof van Justitie 19 september 2018 (C- 310/18), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0310&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Vermoeden van onschuld – Publieke

verwijzingen naar schuld – Voorzieningen in rechte – Procedure voor de toetsing van de rechtmatigheid van een maatregel van voorlopige hechtenis

Samenvatting: De Spetsializiran nakazatelen sad (bijzondere strafrechter, Bulgarije) de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Is nationale rechtspraak die de handhaving van een dwangmaatregel van ‚voorlopige hechtenis‘ (vier maanden na de aanhouding van de verdachte) afhankelijk stelt van het bestaan van een ‚redelijke verdenking‘, waarbij alleen ‚op het eerste gezicht‘ wordt vastgesteld dat de verdachte het aan de orde zijnde strafbare feit heeft kunnen begaan, verenigbaar met artikel 3, artikel 4, lid 1, tweede volzin, artikel 10, overweging 16, vierde en vijfde volzin, en overweging 48, van richtlijn 2016/343 alsook met de artikelen 47 en 48 van het Handvest?

Indien dat niet het geval is, is nationale rechtspraak die onder ‚redelijke verdenking‘ verstaat dat de verdachte het aan de orde zijnde strafbare feit met grote waarschijnlijkheid heeft begaan, verenigbaar met de bovenvermelde bepalingen?

2) Is nationale rechtspraak op grond waarvan de rechter die zich uitspreekt over een verzoek tot wijziging van een reeds opgelegde dwangmaatregel van ‚voorlopige hechtenis‘, verplicht is zijn beslissing te motiveren zonder de bewijzen à charge en à décharge te vergelijken, ook al heeft de advocaat van de verdachte ter zake argumenten aangevoerd, waarbij de enige reden voor deze beperking is dat de rechter onpartijdig moet blijven voor het geval de betreffende zaak hem voor het onderzoek ten gronde zou worden toegewezen, verenigbaar met artikel 4, lid 1, tweede volzin, artikel 10, overweging 16, vierde en vijfde volzin, en overweging 48 van richtlijn 2016/343 alsook met artikel 47 van het Handvest?

Indien dat niet het geval is, is nationale rechtspraak volgens welke de rechter de bewijzen gedetailleerder en nauwkeuriger onderzoekt en een duidelijk antwoord geeft op de argumenten van de advocaat van de verdachte, ook al neemt hij zo het risico noch de zaak te kunnen onderzoeken noch een definitieve beslissing over de schuld te kunnen wijzen indien die zaak hem voor het onderzoek ten gronde zou worden toegewezen, waardoor een andere rechter deze zaak ten gronde zou moeten onderzoeken, verenigbaar met de bovenvermelde bepalingen?”

Het Hof verklaart voor recht: Artikel 3 en artikel 4, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan de vaststelling van voorlopige beslissingen van procedurele aard die gebaseerd zijn op verdenkingen of belastend bewijsmateriaal, zoals een beslissing van een rechterlijke instantie om een maatregel van voorlopige hechtenis te handhaven, op voorwaarde dat de gedetineerde in die beslissingen niet als schuldig wordt aangeduid. Deze richtlijn regelt daarentegen niet onder welke voorwaarden beslissingen inzake voorlopige hechtenis kunnen worden genomen.

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0137&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Richtlijnen 2006/123/EG, 2007/23/EG en 2013/29/EU – In de handel brengen van pyrotechnische artikelen – Vrij verkeer van pyrotechnische artikelen die in overeenstemming zijn met de eisen van deze richtlijnen – Nationale regeling die beperkingen oplegt aan de opslag en de verkoop van deze artikelen – Strafrechtelijke sancties – Regeling waarbij twee vergunningen worden vereist – Richtlijn 98/34/EG – Begrip ‚technisch voorschrift‘

Samenvatting: De rechtbank van eerste aanleg Antwerpen (België) heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) Kwalificeren de volgende inbreuken op de Belgische regelgeving inzake pyrotechnische artikelen als ‚ernstige overtredingen‘ in de zin van artikel 45 van richtlijn [2013/29]:

a) het verkopen van pyrotechnische artikelen ten belope van 2,666 kg pyrotechnische sas (kortweg ‚PTS‘), zijnde een inbreuk op de artikelen 265,7° en 257 van het [ARS], dat de verkoop verbiedt van pyrotechnische artikelen in een hoeveelheid groter dan 1 kg PTS, indien de consument niet beschikt over een individueel bekomen administratieve vergunning om pyrotechnische artikelen in een hoeveelheid [groter dan 1 kg PTS] onder zich te houden;

b) het overschrijden van de afgebakende opslaglimiet en het niet respecteren van de opslaglocaties voorzien in een federale vuurwerkvergunning, terwijl er reeds een gewestelijke milieuvergunning voorhanden was voor de opslag van de effectief betrokken hogere hoeveelheden, in de betrokken locaties;

c) het zeer tijdelijk opslaan van zeer geringe hoeveelheden pyrotechnische artikelen op verschillende niet specifiek voor de opslag vergunde locaties, binnen de perimeter van een detailhandelszaak in pyrotechnische artikelen, beschikkende over zowel een federale vuurwerkvergunning als een gewestelijke milieuvergunning?

2) Verzet het beginsel van vrij verkeer van pyrotechnische artikelen, zoals voorzien in artikel 6, lid 1, van [richtlijn 2007/23] (nu artikel 4, lid 1, [van richtlijn 2013/29]), desgevallend samen gelezen met artikel 10 van [richtlijn 2006/123], zich tegen een nationale regeling die de opslagplaatsen van met [richtlijn 2007/23] conforme pyrotechnische artikelen, verbonden aan de kleinhandel, onderwerpt aan de dubbele vereiste van het beschikken over enerzijds een vergunning afgeleverd in het kader van de wetgeving betreffende het fabriceren, opslaan, onder zich houden, verkopen, vervoeren en gebruiken van springstoffen, en anderzijds een vergunning afgeleverd in het kader van de wetgeving betreffende de milieuvergunningen voor hinderlijke inrichtingen, terwijl beide vergunningsregimes in wezen hetzelfde doel beogen (het preventief beogen van veiligheidsrisico's), en één van deze twee vergunningsregimes (in casu dit betreffende de

springstoffen) een (zeer) lage maximumgrens voor de opslag van feestvuurwerk [ten belope van 50 kg pyrotechnische sas (d.i. de actieve stof)] vooropstelt?

3) Verzet het beginsel van het vrije verkeer van pyrotechnische artikelen, zoals voorzien in artikel 4, lid [2] [van richtlijn 2013/29] en artikel 6, lid 2 [van richtlijn 2007/23] (desgevallend samen gelezen met de artikelen 34, 35 en 36 [VWEU]) en jo. het proportionaliteitsbeginsel, zich tegen een nationale regeling die het bezit of gebruik door en verkoop aan consumenten verbiedt van feestvuurwerk (vuurwerk van categorieën 2 en 3 sensu [richtlijn 2007/23]) bevattende meer dan 1 kg pyrotechnische sas?"

Het Hof verklaart voor recht:

1) Het beginsel van vrij verkeer van pyrotechnische artikelen zoals neergelegd in met name artikel 6, lid 2, van richtlijn 2007/23/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 betreffende het in de handel brengen van pyrotechnische artikelen moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling als in het hoofdgeding, die het bezit of het gebruik door en de verkoop aan consumenten van vuurwerk met meer dan 1 kilogram pyrotechnische sas verbiedt, voor zover deze regeling geschikt is om de openbare orde en de openbare veiligheid te waarborgen en niet verder gaat dan nodig is om deze fundamentele belangen te beschermen, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

2) Artikel 10 van richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling als in het hoofdgeding, die voor de opslag van met richtlijn 2007/23 overeenstemmende en voor de kleinhandel bestemde pyrotechnische artikelen twee vergunningen vereist, te weten een federale vergunning voor springstoffen en een gewestelijke milieuvergunning, voor zover aan alle voorwaarden van artikel 10, lid 2, van deze richtlijn is voldaan, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

3) Artikel 20 van richtlijn 2007/23 en artikel 1, lid 5, van richtlijn 2006/123 moeten aldus worden uitgelegd dat de lidstaten strafrechtelijke sancties kunnen vaststellen, mits deze sancties, wat betreft richtlijn 2007/23, doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn en de nationale strafrechtelijke bepalingen er, wat betreft richtlijn 2006/123, niet toe leiden dat de regels van deze richtlijn worden omzeild.

Hof van Justitie (Grote Kamer) 2 oktober 2018 (C- 207/16), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62016CJ0207&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Elektronische communicatie – Verwerking van persoonsgegevens – Richtlijn 2002/58/EG – Artikelen 1 en 3 – Werkingssfeer – Vertrouwelijk karakter van elektronische communicatie – Bescherming – Artikel 5 en artikel 15, lid 1 – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 7 en 8 – In het kader van de levering van elektronische-communicatiediensten verwerkte gegevens – Toegang van

nationale autoriteiten tot gegevens voor onderzoeksdoeleinden – Drempel waarboven het delict voldoende ernstig is om de toegang tot gegevens te rechtvaardigen

Samenvatting: De Audiencia Provincial de Tarragona (provinciaal gerecht Tarragona, Spanje) heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Geldt als criterium om te bepalen of een delict voldoende ernstig is om inmenging in de door de artikelen 7 en 8 van het [Handvest] erkende grondrechten te rechtvaardigen, uitsluitend de straf die kan worden opgelegd ter zake van het onderzochte delict of is het bovendien noodzakelijk dat door de strafbaar gestelde gedraging individuele en/of collectieve rechtsgoederen in bijzondere mate worden aangetast?

2) Indien het verenigbaar is met de constitutionele beginselen van de Unie die het Hof in zijn arrest [van 8 april 2014, Digital Rights Ireland e.a., C- 293/12 en C- 594/12, EU:C:2014:238] heeft toegepast als maatstaven voor de strikte toetsing van richtlijn [2002/58], dat de ernst van het delict uitsluitend wordt vastgesteld op basis van de op te leggen straf, wat zou dan het minimumniveau van de straf moeten zijn? Zou een algemeen vereiste van minimaal drie jaar voldoen?”

Het Hof (Grote Kamer) verklaart voor recht:

Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie), zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/136/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009, gelezen in samenhang met de artikelen 7 en 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat de toegang van overheidsinstanties tot de identificatiegegevens van houders van met een gestolen mobiele telefoon geactiveerde simkaarten – zoals hun naam, voornaam en, in voorkomend geval, adres – geen zodanig ernstige inmenging in de door die artikelen van het Handvest gewaarborgde grondrechten van laatstgenoemden oplevert dat die toegang – op het gebied van het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten – moet worden beperkt tot de bestrijding van zware criminaliteit.

Hof van Justitie (Grote Kamer) 24 oktober 2018 (C- 234/17), www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0234&qid=1540890843994&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Beginselen van het Unierecht – Loyale samenwerking – Procedurele autonomie – Gelijkwaardigheidsbeginsel en doeltreffendheidsbeginsel – Nationale wetgeving die voorziet in een rechtsmiddel dat het mogelijk maakt een strafprocedure over te doen in geval van schending van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden – Verplichting om deze procedure uit te breiden tot gevallen van vermeende schending van de in het Unierecht verankerde grondrechten – Geen

Samenvatting: Het Oberste Gerichtshof heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Moet het Unierecht – inzonderheid artikel 4, lid 3, VEU, gelezen in samenhang met de daaruit af te leiden beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid – aldus worden uitgelegd dat het Oberste Gerichtshof op grond hiervan verplicht is om op verzoek van een betrokkene te toetsen of een onherroepelijke uitspraak van een strafrechter in strijd is met het Unierecht (in casu met artikel 50 van het [Handvest] en artikel 54 [SUO]), wanneer het nationale recht (§ 363a van het wetboek van strafvordering) slechts in de mogelijkheid van een dergelijke toetsing voorziet voor gevallen waarin schending van het EVRM of een van de protocollen daarbij wordt aangevoerd?”

Het Hof (Grote Kamer) verklaart voor recht: Het Unierecht, in het bijzonder de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid, dient aldus te worden uitgelegd dat de nationale rechter op grond hiervan niet verplicht is om een rechtsmiddel naar nationaal recht waarmee uitsluitend bij schending van het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of van een van de protocollen bij dat Verdrag kan worden verkregen dat een strafprocedure die is afgesloten met een in kracht van gewijsde gegane nationale beslissing wordt overgedaan, uit te breiden tot schendingen van het Unierecht, met name tot inbreuken op het grondrecht dat is gewaarborgd in artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 54 van de Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, die op 19 juni 1990 te Schengen (Luxemburg) is ondertekend en op 26 maart 1995 in werking is getreden.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Cass. 3 januari 2017 (P.17.0976.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180103-2

Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Toekomstige schade – Voorwaarde

2. Stedenbouwkundig misdrijf - Schade voortvloeiend uit het misdrijf - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand

Samenvatting: 1. De rechter kan schadevergoeding toekennen voor de schade die de benadeelde partij in de toekomst zal ondervinden, op voorwaarde dat de oorzaak van de schade vaststaat op het ogenblik van de uitspraak, zodat de rechtbank de schade kan ramen

die daar noodzakelijkerwijs uit zal voortvloeien (1). (1) F. LAURENT, Principes de droit civil, Brussel, 1876, dl. XX, nr. 527, p. 571.

2. De waardevermindering van een pand is een schade waarvan het bestaan niet afhangt van een bij de tegeldemaking van het actief geleden verlies; de waardevermindering kan ook te wijten zijn aan de kost van de vereiste inrichtingen om het pand in stand te houden en de schadelijke gevolgen van de fout uit te wissen.

Cass. 9 mei 2017 (P.15.0020.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170509-1

Trefwoorden: 1. Minnelijke schikking - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling - Gevolg

2. Minnelijke schikking - Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid

Samenvatting: 1. Uit artikel 216bis, § 1, eerste en zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat een gedeeltelijke betaling van de voorgestelde geldsom de strafvordering niet doet vervallen, ook al is in het voorstel de totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven.

2. Artikel 65 Strafwetboek (samenloop-regeling) is niet van toepassing op de minnelijke schikking, zoals geregeld in artikel 216bis Wetboek van Strafvordering, dat immers geen bestraffing inhoudt.

Cass. 30 mei 2017 (P.14.0605.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170530-1

Trefwoorden: EVRM - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit de bepalingen van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d IVBPR en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; deze rechten, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure op verzet van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging spijs die onmogelijkheid doorgang vindt, voor zover het recht

van verdediging afdoende is gewaarborgd, waarbij het aan de rechter staat te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging eisers recht op een eerlijk proces en recht van verdediging voldoende zijn gewaarborgd door zijn vertegenwoordiging op de rechtszitting door zijn raadsman tijdens de appelprocedure op verzet (1). (1) Cass. 21 juni 2016, AR P.15.0403, AC 2016, nr. 414; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509; zie C. VAN DE HEYNING, 'Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg?' , noot onder de twee hierboven vermelde arresten, RABG 2017/1, pp. 66-71; .EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, 'Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens' in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24; EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

Met noot: MEESE, J., "Het recht van de beklagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij het strafproces", *RW* 2018-19, afl. 8, 298-300.

Cass. 6 juni 2017 (P.16.0575.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170606-3

Trefwoorden: 1. Boedelbeschrijving - Verduistering bedoeld in artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Begrip

2. Meineed - Boedelbeschrijving bij vereffening en verdeling van nalatenschap - Geen kennisgeving van geldafhalingen op rekening van de erflaters

3. Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Samenvatting: 1. Verduistering als bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek is iedere daad of nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel (1). (1) Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-1990, nr. 375.

2. Is schuldig aan meineed als bedoeld bij artikel 226 Strafwetboek, hij die bij de boedelbeschrijving voor de vereffening en verdeling van nalatenschappen de bij artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed aflegt en daarbij nalaat te vermelden dat hij kennis had van alle geldafhalingen op de rekening van de erflaters, zodat hiermee in de vereffening of de verdeling rekening kan worden gehouden (1). (1) Zie: Cass. 4 november 2014, AR P.13.1894.N, AC 2014, nr. 661.

3. De rechter oordeelt onaantastbaar of de boedelbeschrijving op het ogenblik dat de eed werd afgelegd, verkeerde of onvolledige gegevens bevat; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord.

Cass. 6 juni 2017 (P.15.0431.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170606-2

Trefwoorden: 1. Incidenteel beroep - Incidenteel beroep van de geïntimeerde - Begrip

2. Vonnis dat de beklaagde op strafgebied veroordeelt - Geen hoger beroep van de beklaagde of van de vervolgende partij - Gevolg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Het incidenteel beroep van een geïntimeerde is enkel de uitoefening van het rechtsmiddel dat hij binnen de wettelijke termijn bij wijze van hoofdberoep had kunnen instellen tegen de beslissing die betrekking heeft op de partijen op wiens hoger beroep hij geïntimeerde is, in zoverre die beslissing gewezen is op de burgerlijke rechtsvordering.

2. Wanneer een beklaagde of de vervolgende partij binnen de wettelijke termijn geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een op tegenspraak gewezen vonnis dat die beklaagde op strafgebied veroordeelt voor een misdrijf, dan heeft dat vonnis kracht van gewijsde en staat het bijgevolg vast dat de beklaagde dat misdrijf heeft gepleegd en daardoor een fout heeft begaan in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek zodat het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen dat vonnis, dat enkel betrekking kan hebben op de beslissing over haar burgerlijke rechtsvordering, aan de beklaagde het recht verleent incidenteel beroep in te stellen tegen die beslissing in zoverre zij hem tot schadevergoeding veroordeelt; dat incidenteel beroep laat de beklaagde weliswaar toe te betwisten dat zijn fout schade aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar laat hem niet toe nog betwisting te voeren over het bestaan zelf van het misdrijf en dus van de fout.

Cass. 12 september 2017 (P.15.1379.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170912-1

Trefwoorden: 1. Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet - Gevolg

2. Wet Dierenbescherming - Artikel 40 - Ontzegging door de rechtbank van het recht om dieren te houden - Aard van de beslissing

Samenvatting: 1. De rechter die krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek vaststelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, moet ter bestraffing voor het geheel van die misdrijven slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van die regel heeft tot gevolg dat de rechter de voor de lichtste misdrijven voorgeschreven straffen met inbegrip van de bijkomende straffen buiten beschouwing moet laten, behoudens wettelijke uitzonderingen (1). (1) Zie: Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

2. De ontzegging door de rechtbank, bijkomend aan de veroordeling wegens overtreding bepaald in de Wet Dierenbescherming, van het recht om definitief of voor een termijn van één maand tot drie jaar dieren van één of meer soorten te houden, is een bijkomende straf en geen veiligheidsmaatregel (1). (1) Impliciete beslissing.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0371.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-3

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces

2. Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Wegverkeer - Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Gevolg

Samenvatting: 1. De aanwending van een met schending van artikel 8 EVRM verkregen bewijs miskent niet noodzakelijk het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalnènenè t. België, J.L.M.B. 2017, p. 477.

2. De appelrechters die, na te hebben vastgesteld dat de omstandigheden waarin het bewijsmateriaal werd vergaard geen enkele twijfel laten bestaan over de authenticiteit en de kwaliteit daarvan wat het meten van de snelheid betreft of de identificatie van de eiser via de gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen, vervolgens besluiten dat het onderzoek van de gegrondheid van de strafrechtelijke aanklacht tegen de eiser eerlijk is verlopen, verantwoord hun beslissing naar recht (1). (1) Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0526.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-7

Trefwoorden: Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te doen vertegenwoordigen

Samenvatting: Het erkennen van de overmacht of van de wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het door de verzetdoende partij aangevoerde verstek, wordt aan het soevereine oordeel van de rechter overgelaten; de rechter kan, op grond van een beoordeling in feite, oordelen dat hoewel de overgelegde geneeskundige adviezen aannemelijk maakten dat de verzetdoende partij, op het ogenblik dat zij verstek liet gaan,

niet in staat was het debat in openbare rechtszitting bij te wonen, die omstandigheid haar niet de mogelijkheid had ontnomen een advocaat te kiezen om haar te vertegenwoordigen, zodat haar verstek noch door overmacht noch door een wettige reden van verschoning werden gerechtvaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0215.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-2

Trefwoorden: Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

Samenvatting: Bij artikel 32, 2°, wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, dat in werking is getreden op 1 januari 2017, wordt het vierde lid van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven dat in een schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering voorzag wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelde met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; krachtens de onmiddellijke werking van de nieuwe wet op de verjaring van de strafvordering, is artikel 32, 2°, van toepassing op de rechtsvorderingen die vóór haar inwerkingtreding zijn ontstaan en die op dat tijdstip krachtens de oude wet nog niet zijn verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0513.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-5

Trefwoorden: Verjaring - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening

Samenvatting: De verjaring van de strafvordering wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn; de dag waarop het misdrijf is gepleegd alsook die waarop de stuitingsdaad heeft plaatsgehad zijn in de termijn begrepen, zodat de verjaringstermijn wordt berekend van de zoveelste tot daags voor de zoveelste (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, p. 202.

Cass. 18 oktober 2017 (P.17.0377.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171018-2

Trefwoorden: Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden - Gevolg

Samenvatting: Uit artikel 4, tweede en derde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter, na uitspraak te hebben gedaan over de strafvordering, niet langer uitspraak kan doen over een eerder door de burgerlijke partij voor hem ingestelde vordering, als uit het vonnis blijkt dat de strafrechter over die vordering geen uitspraak heeft gedaan (1). (1) Zie andersluidende conclusie 'in hoofdzaak' OM, in Pas. 2017

Cass. 18 oktober 2017 (P.17.0658.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171018-4

Trefwoorden: Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming - Uitwerking

Samenvatting: Wanneer de appelrechter wettig beslist dat het verzet van de beklaagde ten onrechte ongedaan werd verklaard door de eerste rechter, heeft de in artikel 24, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde schorsingsgrond van de verjaring die door de eerste rechter in aanmerking was genomen, geen uitwerking meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr

Cass. 18 oktober 2017 (P.16.1163.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171018-1

Trefwoorden: 1. Gerechtskosten – Strafzaken - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep – Gevolg

2. Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep - Gevolg

Samenvatting: 1. De veroordeling tot de kosten is een rechtsgevolg van een veroordelende beslissing, van een beslissing tot internering of van een beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling beveelt (1); het is een burgerrechtelijke beschikking van de veroordeling, die geen verband houdt met het begrip straf (2); bijgevolg staat de omstandigheid dat de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele zou zijn gevolgd of dat de straf die de beklaagde is opgelegd, zou zijn verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep, dat hof niet toe om het bedrag van de veroordeling te verlagen tot de, met het oog op de waarheidsvinding, voor die misdrijven gemaakte kosten. (1) Cass. 5 november 2014, AR P.14.0688.F, AC 2014, nr. 664; Cass. 23 november 1983, AC 1983-84, nr. 166; zie ook Cass. 1 december 1999, AR P.99.1092.F, AC

1999, nr. 649. (2) H.-D. Bosly, «L'étendue de l'effet dévolutif limité de l'appel du ministère public», Rev.dr.pén.crim. 2014, p. 357, noot onder hof van beroep Brussel (14e kamer), 5 februari 2013, en de door de auteur aangehaalde verwijzingen (voetnoten nrs. 14 tot 16) ; A. Lorent, «Les frais de justice répressive», Rev.dr.pén., 1983, p. 609.

2. Artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklaagde, hem veroordeelt tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; dat geldt zelfs als de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele werd gevolgd of als de aan de beklaagde opgelegde straf werd verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep.

Cass. 24 oktober 2017 (P.16.1330.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171024-4

Trefwoorden: Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Wanneer het hoger beroep bij afwezigheid van een geldig verzoekschrift met grieven vervalt, heeft het geen uitwerking meer en kan het niet leiden tot een voor de partij die van zijn hoger beroep vervallen is, beoogde resultaat en het feit dat dit hoger beroep toch ontvankelijk is, blijft daarop zonder incidentie (1). (1) Wanneer het hoger beroep van het openbaar ministerie vervalt en daarom geen uitwerking heeft, kan op enkel beroep van de beklaagde zijn toestand niet worden verzwaard. Zie over het hoger beroep: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ('Potpourri II') (tweede deel), RW 2015-16, 1442, inz. 1446, voetnoten 39 en 40, waar blijkbaar de termen 'ontvankelijk' en 'vervallen' als gelijklopend worden beschouwd; B. MEGANCK, 'Hoger beroep' in 'De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen', T. Strafr.2016/1, 42-45, nrs. 91-95.

Cass. 24 oktober 2017 (P.17.0666.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171024-6

Trefwoorden: 1. Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening – Draagwijdte

2. Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Het verzet tegen een niet aan persoon betekend verstekvonnis is laattijdig indien vaststaat dat de beklaagde meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet kennis had van de betekening van het verstekvonnis; niet is vereist dat de rechter de exacte datum zou specificeren waarop de beklaagde kennis heeft genomen van die betekening (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411.

2. Het openbaar ministerie moet bewijzen dat de beklaagde kennis had van de betekening van het verstekvonnis meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet en de beklaagde dient niet het bewijs te leveren van de datum van kennisname van de betekening; de rechter oordeelt onaantastbaar wanneer de beklaagde kennis kreeg van de betekening van de verstekbeslissing waarbij hij zich ook op vermoedens kan steunen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411; Cass. 3 januari 1989, AC 1988-89, nr. 256; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464. Zie over het verzet: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, ('Potpourri II') (eerste deel), RW 2015-16, 1403-1413, inz. 1409 en voetnoot 46; A. WINANTS, Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken, NC 2016, nr. 4, 333-339; B. DE SMET, 'Verstek en verzet' in 'De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen', T. Strafr.2016/1, 34-42, nrs. 71-90.

Cass. 8 november 2017 (P.17.0802.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171108-4

Trefwoorden: Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten

Samenvatting: Krachtens artikel 16, § 2 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening zijn de bij artikel 6 gestelde openingsverboden niet van toepassing op de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van één van de in de wet opgesomde productgroepen uitmaakt; daaruit volgt dat de vestigingseenheid, om aan de beperkingen inzake de openingsuren te ontsnappen, minstens vijftig percent van haar zakencijfer moet verwezenlijken door de verkoop van de totaliteit aan waren waaruit één van de in de wet bedoelde groepen is samengesteld, zonder enige uitzondering (1). (1) Zie andersluidende conclusie OM «in hoofdzaak» in Pas. 2017, nr

Cass. 8 november 2017 (P.17.0797.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171108-3

Trefwoorden: Straf - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Enige wettelijk toegestane straf - Gevolg

Samenvatting: De vonnisrechter dient zijn keuze voor een bepaalde straf niet met redenen te omkleden wanneer enkel die straf naar recht is toegestaan (1). (1) Met andere woorden, 'wanneer die straf verplicht moet worden opgelegd', ofwel 'als de wetsbepaling geen keuze laat omtrent de op te leggen straffen'; zie Cass. 10 februari 1988, AR 6385, AC 1987-88, nr. 356; Cass. 6 december 1988, AR 2759, AC 1988-89, nr. 203; Cass. 10 januari 1989, AR 2402, AC 1988-89, nr. 272; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0900.N, AC 2005, nr. 521; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464; Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199; Cass. 16 juni 2015, AR P.14.0439.N, AC 2015, nr. 403; Parl.st., Senaat, 383 (1986-1987), nr. 2 (4).

Cass. 15 november 2017 (P.17.0150.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171115-2

Trefwoorden: Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge en à décharge – Beoordeling – Criteria – Toepassing

Samenvatting: Krachtens artikel 6.3.d EVRM heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dat het geval is met de getuigen à charge.

Eenerzijds is dat recht niet onbeperkt, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt om de waarheid aan het licht te brengen en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd.

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen.

Voor het overige vereisen de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM dat, om belastende verklaringen die tijdens het vooronderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige op de rechtszitting heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan:

- of er een ernstige grond bestaat die verantwoordt waarom de getuige niet verschijnt en of bijgevolg zijn verklaring als bewijs kan worden aangenomen;
- of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grondslag van de veroordeling vormt; en
- of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegengewicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren.

Het arrest, dat naar de verklaringen en naar de vaststellingen van de in het verzoek tot verhoor bedoelde politieagenten verwijst om te besluiten dat de eiser schuldig is, oordeelt alleen dat het verslag van die politieagenten nauwkeurig, duidelijk en samenhangend is, zodat het niet nodig is hen afzonderlijk te horen om de waarheid aan het licht te brengen. Het stelt voorts dat het een illusie zou zijn te geloven dat de politieagenten, ongeacht of zij dat soort interventies al dan niet dagelijks verrichten, een precieze herinnering aan die feiten bewaard zouden hebben, aangezien er inmiddels meer dan twee jaar zijn verstreken. Hoewel de appelrechters met die vaststellingen de reden hebben opgegeven waarom zij de onderzoeksmaatregel niet dienstig achtten om de waarheid aan het licht te brengen en waarom zij oordeelden dat er een ernstige reden bestond om de politieagenten niet op te roepen, vermelden zij nergens een compenserend element dat hen in staat zou hebben gesteld de betrouwbaarheid van de door de politieagenten ingebrachte beschuldigingen eerlijk te beoordelen, terwijl zij, om de eiser schuldig te verklaren, die beschuldigingen in aanmerking hebben genomen.

Anderzijds antwoordt het arrest niet op eisers verzoek om voor het hof van beroep twee getuigen à décharge te verhoren die eveneens in de conclusie van de eiser worden geïdentificeerd en vermeld.

Aldus omkleden de appelrechters hun beslissing niet regelmatig met redenen en verantwoordden zij deze niet naar recht.

Cass. 12 december 2017 (P.16.1104.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171212-1

Trefwoorden: Art. 195 Sv. – Geldboete – Elementen betreffende de sociale toestand van de beklaagde – Motiveringsverplichting – Proportionaliteit – Art. 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM

Samenvatting: Artikel 195, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de rechter wanneer hij veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan, rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever met deze bepaling geen bijzondere motiveringsverplichting in het leven heeft willen roepen.

Met noot: CLAES, L., “De sociale toestand van de beklaagde als (verplicht?) criterium bij het bepalen van een proportionele geldboete”, *NC* 2018, afl. 4, 395-406.

Cass. 13 december 2017 (P.17.0785.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171213-3

Trefwoorden: 1. Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift – Begrip

2. Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift - Geschrift bestemd om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure

Samenvatting: 1. Valsheid in geschriften bestaat in een verdraaiing van de waarheid met een bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een wijze die bij wet is bepaald, in een bij wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een bij wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, d.w.z. dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die kennis ervan nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het in dat geschrift vastgelegde rechtsfeit dan wel gerechtigd kunnen zijn geloof daaraan te hechten (1). (1) Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589.

2. Een geschrift is een bij wet beschermd geschrift wanneer het bestemd is om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure, aangezien het niet bestemd is voor de partij die het kan betwisten maar voor de rechterlijke instantie waarvan het toezicht, in de regel, enkel betrekking heeft op de bewijswaarde van dat stuk.

Cass. 13 december 2017 (P.17.0383.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171213-2

Trefwoorden: Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde

Samenvatting: Krachtens artikel 21ter Wetboek van Strafvordering kan de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf uitspreken die lager is dan de wettelijke minimumstraf, indien hij vaststelt dat de duur van de strafvervolgung de redelijke termijn overschrijdt; dat artikel machtigt de rechter niet om een eenvoudige schuldigverklaring uit te spreken, of een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf, enkel op grond van de vaststelling van de ouderdom van de feiten.

Cass. 20 december 2017 (P.17.0342.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-8

Trefwoorden: Misdrijf – Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Omstandigheid die geen twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader

Samenvatting: Ook al vereist artikel 51 Strafwetboek het begin van uitvoering van het misdrijf, toch vereist het niet dat het wezenlijk bestanddeel van de misdaad of het wanbedrijf zelf reeds een aanvang heeft genomen; er is begin van uitvoering zodra de dader de middelen aanwendt die hij zich heeft verschaft en die hij heeft klaargelegd en in

gereedheid heeft gebracht om zijn misdadig voornemen ten uitvoer te brengen; het begin van uitvoering staat in noodzakelijk verband met het misdadig opzet van de dader en kan slechts verklaard worden door zijn wil om een welbepaald misdrijf te plegen, dat door de gestelde daden rechtstreeks en onmiddellijk wordt beoogd; een daad, die geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader, kan dus het begin van uitvoering uitmaken dat de strafbare poging kenmerkt (1). (1) Cass. 3 november 2004, AR P.04.1191.F, AC 2004, nr. 529 en de verwijzingen in de noot; zie Cass. 14 januari 2009, AR P.09.0024.F, AC 2009, nr. 33 en de verwijzingen in de noot, waaronder, wat de 'univocité circonstancielle' betreft, Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, p. 358-359. Zie ook Cass. 24 maart 2010, AR P.10.0473.F, AC 2010, nr. 215: 'Uit de omstandigheid dat een van de verdachten 's nachts het landgoed is binnengedrongen, in de buurt waarvan inbrekersmateriaal was afgezet, kan de rechter naar recht afleiden dat een materiële daad werd gesteld die rechtstreeks en onmiddellijk tot het plegen van een welbepaald misdrijf leidt.'

Cass. 3 januari 2018 (P.17.0786.F) , www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180103-1

Trefwoorden: 1. Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Begrip

2. Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen of verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit

Samenvatting: 1. De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

2. De beslissing over de burgerlijke rechtsvordering waarbij de rechter de omschrijving van de feiten in de telastlegging bedoeld in artikel 400 Strafwetboek afwijst en aldus de verzwarende omstandigheid van blijvende arbeidsongeschiktheid afwijst, is een beslissing die uitspraak doet over het beginsel van aansprakelijkheid; een onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is ontvankelijk ook als de beslissing die uitspraak doet over de schade geen eindbeslissing is (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

Cass. 9 januari 2018 (P.17.0468.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180109-4

Trefwoorden: Brandstichting – Opzettelijke brandstichting – Constitutieve bestanddelen – Beschadiging van het in brand gestoken voorwerp

Samenvatting: Het in art. 510 Sw. bedoelde misdrijf van opzettelijke brandstichting vereist niet dat het in brand gestoken voorwerp volledig wordt vernield. Het misdrijf van brandstichting is voltrokken ook wanneer het vuur het in brand gestoken voorwerp maar gedeeltelijk heeft beschadigd.

Cass. 10 januari 2018 (P.17.0661.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180110-2

Trefwoorden: 1. Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert

2. Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

Samenvatting: 1. Indien de veroordeelde persoon een nieuw misdrijf pleegt, beschikt hij niet over een verworven recht om te genieten van de regels betreffende de herhaling die gelden op het tijdstip van het vonnis dat hem heeft bestraft; overeenkomstig het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet is het voldoende, opdat de rechter de staat van herhaling kan vaststellen en onmiddellijk de daaraan verbonden strengere strafregeling kan toepassen, dat de overtreding waarop de tweede termijn wordt toegepast, waarbij het aan de dader staat om die overtreding niet te begaan, dateert van na de inwerkingtreding van de strengere wet (1). (1) Zie EHRM (GC) 29 maart 2006, Achour t. Frankrijk, verzoekschrift nr. 67335/01, §§46 en 52 tot 61; P. ROUBIER, *Le droit transitoire - Conflits des lois dans le temps*, Dalloz, 1960, heruitg. 2017, pp. 474-477; Fr. KUTY, *Principes généraux du droit pénal belge*, dl. I, Larcier, 2010, nr. 536. Het is wel degelijk dit beginsel dat het Hof heeft toegepast wanneer het impliciet heeft beslist dat artikel 99bis Strafwetboek, ingevoerd bij artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerichten van een andere lidstaat van de Europese Unie, in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerichten en dezelfde rechtsgevolgen zullen hebben als deze veroordelingen wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft, van toepassing is op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd, datum van inwerkingtreding van die bepaling, ook als die buitenlandse veroordeling dateert van vóór die datum (Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164). Bovendien is de verplichting om te slagen voor examens alvorens in het recht op sturen te worden hersteld een veiligheidsmaatregel en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (zie Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22, en de verwijzingen in de noot). (M.N.B.)

2. Er hoeft geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof wanneer de vraag geen kritiek uitoefent op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn (1); aangezien de wegens rijden in staat van alcoholintoxicatie of

staat van dronkenschap in staat van bijzondere herhaling veroordeelde bestuurders een andere categorie vormen dan die waartoe de andere in artikel 38, §6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde bestuurders behoren, zoals zij die een snelheidsovertreding hebben begaan, zodat ten aanzien van eerstgenoemden passender maatregelen konden worden genomen, hoeft de voorgestelde prejudiciële vraag over de in dat artikel bepaalde uitzondering niet te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal. (2) Geen van de drie, tot nog toe, door het Grondwettelijk Hof over die bepaling gewezen arresten heeft die uitzondering als voorwerp (GwH, nr. 168/2016, 51/2017 en 76/2017). Weliswaar verantwoordt de samenvatting en de memorie van toelichting van de wet dat verschil in behandeling niet echt ... maar hoeft dat? Het onderling verband tussen de specifieke modaliteit van het alcoholslot bedoeld in artikel 37.1, eerste lid, Wegverkeerswet, waarnaar de uitzondering verwijst, en de telastleggingen van rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap is duidelijk, in tegenstelling tot de andere in artikel 38.6 Wegverkeerswet bedoelde overtredingen, waaronder de aan eiser ten laste gelegde snelheidsovertreding (zie Gedr.st., Kamer, 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 en 10). (M.N.B.)

Cass. 10 januari 2018 (P.17.0815.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180110-3

Trefwoorden: 1. Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Moreel bestanddeel - Verzuim - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd – Strafbare deelneming

2. Stedenbouw - Herstelvordering en vordering tot uitvoering van inrichtingswerken uitgaande van respectievelijk de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen - Bevoegdheden van de rechter - Criteria - Milieu-impact - Evenredigheidsbeginsel

Samenvatting: 1. Een verzuim kan tot strafbare deelneming leiden, niet alleen wanneer de mededader een positieve plicht tot handelen heeft maar ook wanneer zijn verzuim een positieve aansporing vormt om een overtreding te begaan (1); aldus kunnen de bij de aanwending van een terrein door het oprichten van vaste of mobiele installaties begane overtredingen ten laste worden gelegd aan diegene die ze heeft opgericht alsmede aan de eigenaar die daarmee heeft ingestemd of die deze toestand heeft gedoogd. (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 23 november 1999, AR P.98.1185.N, AC 1999, nr. 624; zie ook Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. WINANTS (§§11 e.v.); Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2008, nr. 737; Cass. 26 februari 2008, AR P.06.1518.N, AC 2008, nr. 129.

2. Om de keuze te motiveren tussen het herstel van de plaats in de vorige staat en de uitvoering van inrichtingswerken, keuzes die respectievelijk werden voorgesteld door de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen, staat het aan de rechter om daarover te beslissen in functie van het evenredigheidsbeginsel, door rekening te houden met de mate waarin elke voorgestelde herstelwijze, enerzijds, de verstoring van het leefmilieu kan herstellen en, anderzijds, schadelijke gevolgen kan opleveren voor de persoonlijke belangen van de eisers (1). (1) Zie Cass. 13 november 2013, AR P.13.0258.F, AC 2013, nr. 602; Cass. 16 januari 2002, AR P.01.1163.F, AC 2002, nr. 31; St.W.parl., zittijd 2015-2016, 307 (2015-2016), nr. 1bis, pp. 176-177, 198, 199 en 255; voor het Vlaams Gewest (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), zie Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0059.N, AC 2017, nr. 360.

Cass. 17 januari 2018 (P.17.0975.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180117-8

Trefwoorden: 1. Valsheid en gebruik van valse stukken - Materieel bestanddeel - Intellectuele valsheid - Begrip

2. Misbruik van vertrouwen - Begrip - Verduistering van een ondeelbare zaak - Verduistering door een mede-eigenaar ten nadele van de andere

Samenvatting: 1. Betichting van valsheid beschermt elk geschrift dat ertoe strekt een derde te overtuigen van het bestaan van een recht, van een verplichting of van de waarachtigheid van een feit; de intellectuele valsheid bedoeld in artikel 196, laatste lid, Strafwetboek, kan bestaan in een verzuim of het vermelden van onvolledige inlichtingen in de akte, met als doel aan een vals feit de schijn van waarachtigheid te verlenen (1). (1) Cass. 21 december 1971, AC 1971-72, p. 407.

2. Misbruik van vertrouwen, wat veronderstelt dat goederen, gelden, koopwaren, biljetten, kwijtingen, geschriften van om het even welke aard, die een verbintenis inhouden of teweegbrengen en die overhandigd waren onder verplichting om ze terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, ten nadele van een derde werden verduisterd of verspild, vereist een translatieve overdracht van het precair bezit van de zaak aan de pleger van het misdrijf; het misdrijf is voltrokken wanneer de mede-eigenaar van een ondeelbare zaak haar ten nadele van een andere mede-eigenaar verduistert (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.0724.N, AC 2001, nr. 582.

Cass. 23 januari 2018 (P.15.1608.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180123-7

Trefwoorden: 1. Vonnissen en arresten – Vonnis op tegenspraak – Rechtsdag die met toepassing van art. 4, elfde lid Voorafgaande Titel Sv. is bepaald – Meest gerede partij die vordert dat op die rechtsdag vonnis zou worden gewezen

2. Strafvordering – Burgerlijke rechtsvordering – Bepalingen die de aanhangigmaking van de burgerlijke rechtsvordering regelen – Van openbare orde

Samenvatting: 1. Krachtens art. 4, elfde lid Voorafgaande Titel Sv. kan op de rechtsdag die met toepassing van deze bepaling is geweest, de meest gerede partij een vonnis op tegenspraak vorderen. Hieruit volgt dat wanneer de meest gerede partij op die rechtsdag vordert dat een vonnis zou worden geweest, de gewezen beslissing een vonnis op tegenspraak is.

2. De bepalingen van art. 4, zesde tot tiende lid Voorafgaande Titel Sv., die de aanhangigmaking van de burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter regelen, raken de openbare orde.

Met noot: DEL CORRAL, J., “De draagwijdte van het begrip «vonnis op tegenspraak» in de zin van art. 4, elfde lid Voorafgaande Titel Sv”, *RW* 2018-19, afl. 4, 141-143.

Cass. 24 januari 2018 (P.17.0692.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180124-1

Trefwoorden: Verzet - Strafzaken - Aangehoudene - Taalgebruik

Samenvatting: Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat 'artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen', en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat 'Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet.' (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

Cass. 30 januari 2018 (P.17.0501.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180130-4

Trefwoorden: Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting – Leeftijd van het slachtoffer – Aanranding zonder geweld of bedreiging van een minderjarig slachtoffer boven de volle leeftijd van zestien jaar – Hoedanigheid van de dader – Persoon die gezag heet over het slachtoffer – Onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming

Samenvatting: Voor de telastlegging aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging op de persoon van een minderjarige boven de volle leeftijd van zestien jaar, met de omstandigheid dat de schuldige behoorde tot degenen die over het slachtoffer gezag hadden, zoals de stiefvader, geldt een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming.

Cass. 13 februari 2018 (P.17.0445.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180213-1

Trefwoorden: Antwoordnoot – Nieuw middel

Samenvatting: De door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot mag geen ander middel inhouden dan de middelen die eerder zijn aangevoerd in een regelmatig neergelegde memorie

Cass. 28 februari 2018 (P.17.1151.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180228-4

Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Straf - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf – Gevolg

2. Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal - Gevolg

Samenvatting: 1. Er is geen verzwaaring van de in eerste aanleg uitgesproken straffen wanneer de rechter in hoger beroep, die kennisneemt van het hoger beroep tegen een vonnis dat één enkele straf voor verschillende telastleggingen uitspreekt, de beklaagde vrijspraak verleent voor bepaalde telastleggingen en die straf handhaaft voor de overige door de eerste rechter bewezen verklaarde telastleggingen (1) of wanneer hij het aantal

slachtoffers van de bewezen gebleven telastleggingen beperkt en de straf handhaaft. (1) Zie bijv. Cass. 12 april 2016, AR P.15.1672.N, AC 2016, nr. 251; A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P. 1981, pp. 401-430, inzonderheid pp. 411 en 412, noot 66. Die auteur wijst erop dat die rechtspraak, die dateert van 1935, 'doet denken aan de theorie van de naar recht verantwoorde straf'. (Cass. 1 juli 1935, Pas. 1935, I, p. 298).

2. Wanneer de wet bepaalt dat het bedrag van de geldboete wordt bepaald in functie van het aantal slachtoffers van het misdrijf, moeten, om de door de appelrechter uitgesproken geldboete te vergelijken met de door de eerste rechter opgelegde geldboete, de bedragen in aanmerking worden genomen die voortvloeien uit de vermenigvuldiging van het bedrag van de geldboete met het aantal slachtoffers ten aanzien van wie die rechters het misdrijf bewezen hebben verklaard; aldus, wanneer de appelrechters het aantal slachtoffers van het misdrijf beperken en het bedrag van de geldboete per slachtoffer verhogen, dienen zij over die straf niet met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen als de opgelegde geldboete, die voortvloeit uit de vermenigvuldiging, niet wordt verzwaard (1). (1) De artikelen 77bis tot 77quinquies, in fine, Vreemdelingenwet bepalen dat 'de boete zo veel keer wordt toegepast als er slachtoffers zijn'; het hof van beroep heeft desondanks één enkele geldboete uitgesproken en niet zoveel geldboetes als er slachtoffers zijn. De berekeningswijze van de geldboete heeft geen invloed op de ernst ervan. In dit geval werd de toestand van de eiser niet verzwaard door het opleggen van een geldboete van 486.000 euro terwijl de door de eerste rechter opgelegde geldboete 972.000 euro bedroeg. (M.N.B.)

Cass. 28 februari 2018 (P.17.0500.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180228-3

Trefwoorden: Straf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Begrip - Verrijking of opzet om zich te verrijken - Invloed

Samenvatting: Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een oorzakelijk verband bestaat tussen dat misdrijf en het in aanmerking genomen vermogensvoordeel (1); de wet onderwerpt de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken niet aan de voorwaarde dat de dader van het misdrijf, door het plegen ervan, de bedoeling had zich te verrijken of zich effectief verrijkt heeft (2); die straf kan worden toegepast, bij wijze van rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen, op alle goederen en waarden die de dader van het misdrijf door het plegen ervan heeft verkregen, ongeacht het gevolgde opzet, het voordeel dat hij eruit heeft gehaald of de bestemming die hij later aan die zaken heeft gegeven (3). (1) Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 255; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18. (2) Het Hof had reeds gezegd dat 'de verrijking van de veroordeelde niet noodzakelijk [is] voor de maatregel van verbeurdverklaring die toepasselijk is op de zaken die in artikel 42, 3°, Sw. zijn bedoeld.' (Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239; zie Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597). (3) Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239. Immers, 'artikel 42, 3° Strafwetboek heeft betrekking op elk voordeel dat door het plegen van een misdrijf is verkregen; om dit voordeel te ramen is de rechter niet verplicht het nettobedrag ervan vast te leggen'. (Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006,

nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, pp. 26-32). Met andere woorden kan de rechter als grond voor de raming van die vermogensvoordelen het door het misdrijf voortgebrachte bruto-zakencijfer nemen zonder acht te slaan op de netto-'winst' die overblijft na aftrek van de kosten; 'Als voorbeelden van dit type voordelen kan men het loon van een huurdoder vermelden, het product (in de gebruikelijke betekenis van het woord) van wapen- of drughandel, de prijs van de corruptie, losgeld dat voor een ontvoering wordt betaald, winsten uit de onrechtmatige exploitatie van een activiteit die aan een administratieve toelating is onderworpen, inkomsten uit een loterij of slijterij zonder vergunning, of nog, huurgelden ontvangen ten gevolge van een milieumisdrijf, ...' (Concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 27 september 2016, voormeld). (M.N.B.)

Cass. 28 februari 2018 (P.17.1216.F) , www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180228-5

Trefwoorden: 1. Algemene rechtsbeginselen - Wettigheid en voorzienbaarheid - Draagwijdte - Gevolg

2. Openbare schennis van de goede zeden - Kinderpornografische beelden - Bezit - Begrip

Samenvatting: 1. Het wettigheidsbeginsel in strafzaken gaat uit van de idee dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij tot een gedraging overgaat, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is; het vereist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld, zodat, enerzijds, diegene die tot een gedraging overgaat, vooraf op afdoende wijze kan inschatten wat het strafrechtelijk gevolg van dat gedrag zal zijn en, anderzijds, aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten; het voormelde wettigheidsbeginsel staat evenwel niet eraan in de weg dat de wet aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekent; er dient immers rekening te worden gehouden met het algemene karakter van de wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen (1). (1) GwH 5 februari 2015, nr. 13/2015 (bijv.), § B.16, die toevoegt dat 'door aan de wetgevende macht de bevoegdheid te verlenen om te bepalen in welke gevallen strafvervolging mogelijk is, waarborgt artikel 12, tweede lid, van de Grondwet aan elke burger dat geen enkele gedraging strafbaar zal worden gesteld dan krachtens regels aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering'. Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0424.N, § 2, AC 2016, nr. 716; Cass. 24 maart 2015, AR P.13.1134.N, AC 2015, nr. 214, en in voetnoot geciteerde referenties; P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 30 en 68 tot 68-3. 'Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7 EVRM en 15 IVBPR. Het Hof kan overeenkomstig artikel 26, § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of de betwiste bepaling de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet

klaarblijkelijk al dan niet schendt.' (Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626, §§ 7 tot 12; zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, §§ 67-68).

2. Door te stellen dat de beklaagde kinderpornografisch materiaal heeft bewaard dat bestond uit foto's van geslachtsdelen van kinderen voor hoofdzakelijk seksuele doeleinden, stelt de feitenrechter vast dat die beelden, die de beklaagde bezat, het verboden onderwerp op de strafbaar gestelde wijze weergaven (1). (1) Zie concl 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr.

Cass. 20 maart 2018 (P.17.0817.N), RW 2018-2019, afl. 2, 67.

Hyperlink:

Trefwoorden: Verjaring – Strafzaken – Werking in de tijd – Wet die de regels van de schorsing van de verjaring wijzigt – Toepassing op strafvorderingen die zijn ontstaan vóór de datum van inwerkingtreding van de nieuwe wet en op die datum nog niet waren verjaard op grond van de oude wet

Samenvatting: Zolang de verjaring niet is verworven, is ze onderworpen aan alle achtereenvolgende wetten die de termijn ervan wijzigen, zodat de rechter op het ogenblik dat hij uitspraak doet zowel de wet dient toe te passen die de duur van die termijn verlengt als die welke de duur ervan verkort. Art. 24 Voorafgaande Titel Sv., zoals gewijzigd door art. 32, 2° van de wet van 25 december 2016 «tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake justitie», het met ingang van 1 januari 2017 het vierde lid van het voormelde art. 24 op dat voorzag in de schorsing van de verjaring van de strafvordering als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht werd uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen. Op grond van de onmiddellijke werking van de nieuwe wet is art. 32, 2° van de voormelde wet van 25 december 2016 van toepassing op strafvorderingen die zijn ontstaan vóór de datum van de inwerkingtreding ervan en op die datum nog niet waren verjaard op grond van de oude wet.

Cass. 27 maart 2018 (P.17.0765.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180327-1

Trefwoorden: Ontvankelijkheid van de strafvordering – Hoger beroep – Openbaar ministerie – Burgerlijke vordering

Samenvatting: Wanneer de eerste rechter zich onbevoegd verklaart om te oordelen over de strafvordering of de strafvordering niet ontvankelijk verklaart en hij zich daarom onbevoegd verklaart om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, moet de appelrechter die ingevolge het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie het beroepen vonnis teniet doet, uitspraak doen over de gegrondheid van zowel de strafvordering als de burgerlijke rechtsvordering.

De rechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de strafvordering of die de strafvordering niet ontvankelijk verklaart, raakt niet aan de zaak zelf, ook al leidt hij zijn onbevoegdheid of de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering af uit de feiten van het strafdossier.

Cass. 8 mei 2018 (P.17.1274.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180508-1

Trefwoorden: 1. Motivering – Weigering opschorting

2. Rechtsplegingsvergoeding – Toekenning aan elke in het gelijk gestelde partij, ook als slechts één rechtsplegingsvergoeding wordt gevorderd – Toekenning voor een hoger bedrag dan gevorderd

Samenvatting: Krachtens artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiwewet moet de beslissing waarbij de opschorting van de uitspraak van de veroordeling wordt toegestaan of geweigerd, met redenen zijn omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de eiser de appelrechters gemotiveerd heeft verzocht om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling toe te staan. Tot staving van dit verzoek voerde hij aan dat hij in IJsland een onberispelijk strafrechtelijk verleden heeft, als zelfstandige een internationale vishandel runt en een effectief opgelegde straf als “buitenlandse jurisdictie” zou worden overgenomen in het IJslands strafregister, met zijn mogelijke sociale declassering tot gevolg.

Met het oordeel dat de opschorting ontoereikend is voor de beteugeling van de bewezen telastlegging een te zwak signaal is om de eiser aan te zetten tot voorzichtigheid in het verkeer, zonder hierbij na te gaan of een effectieve bestraffing nadelig kan zijn voor eisers reclassering en resocialisering, beantwoordt het bestreden vonnis eisers verzoek niet zoals vereist in artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiwewet.

2. Uit de artikelen 162bis, eerste lid Sv. en 1021 en 1022 Ger.W. volgt dat, ook wanneer de partijen een opgave hebben ingediend van hun kosten en hierbij slechts één rechtsplegingsvergoeding vorderen, de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering, een rechtsplegingsvergoeding aan elke in het gelijk gestelde partij kan toekennen. Uit deze bepalingen volgt tevens dat de strafrechter, bij gebrek aan een verzoek tot afwijking, de rechtsplegingsvergoeding bepaalt op het basisbedrag, ook wanneer dit een hoger bedrag is dan vermeld in de opgave. Het feit dat de partijen slechts tesamen één rechtsplegingvergoeding hebben gevraagd, doet hieraan geen afbreuk.

Cass. 22 mei 2018 (P.18.0097.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-7

Trefwoorden: 1. Motivering – Weigering opschorting

2. Rechtsplegingsvergoeding – Toekenning aan elke in het gelijk gestelde partij, ook als slechts één rechtsplegingsvergoeding wordt gevorderd – Toekenning voor een hoger bedrag dan gevorderd

Samenvatting: Volgens artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering wordt het grievenformulier ondertekend door de eiser in hoger beroep of zijn advocaat. Uit de tekst van deze bepaling en de algemene economie van de regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep ook is bepaald voor de niet-ondertekening van het grievenformulier. Het is immers door die ondertekening dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt. Het appelgerecht dient dan ook in geval van een niet-ondertekend grievenformulier in de regel het verval van het hoger beroep vast te stellen.

Het appelgerecht kan evenwel geen verval van hoger beroep uitspreken indien de eiser in hoger beroep of zijn raadsman in de door hem ondertekende verklaring van hoger beroep aangeeft dat zijn hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis zoals aangegeven in het grievenformulier, hij dat grievenformulier ter gelegenheid van het afleggen van de verklaring van hoger beroep ter griffie heeft ingediend en na de rubrieken “Naam:” en “Handtekening:” op het grievenformulier eigenhandig zijn naam is vermeld. In dat geval kan er geen twijfel over bestaan dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman zich de vermelde grieven heeft eigen gemaakt. Een vervallenverklaring van het hoger beroep zou in die omstandigheden getuigen van een overdreven formalisme dat niet te verenigen valt met het recht op toegang tot de rechter zoals gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM.

Cass. 4 september 2018 (P.18.0357.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Samenlezen van verklaring hoger beroep en grievenformulier

Samenvatting: Uit de artikelen 203 en 204 Sv. en hun wetsgeschiedenis volgt dat een appellant niet kan volstaan met het afleggen van een verklaring van hoger beroep, maar dat hij teneinde de behandeling in hoger beroep te beperken tot de door de appellant bekritiseerde punten van de bestreden beslissing, in een ondertekend verzoekschrift of grievenformulier waarvan de Koning het model heeft bepaald nauwkeurig zijn grieven moet opgeven en dit op straffe van verval van zijn hoger beroep.

De saisine van de appelrechter wordt dus in de eerste plaats bepaald door de verklaring van het hoger beroep van de appellant en vervolgens, binnen de uit de verklaring van hoger beroep voortvloeiende grenzen, door de in het verzoekschrift of grievenformulier door de appellant aangevoerde grieven.

Uit het voormelde volgt dat het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier in samenhang moet worden gelezen met de verklaring van hoger beroep, ook al hoeft dit verzoekschrift of grievenformulier niet noodzakelijk op

hetzelfde tijdstip als de verklaring van hoger beroep te worden ingediend en kan een appelland meerdere verzoekschriften of grievenformulieren indienen.

Uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering volgt wel dat de appelrechter op basis van de hem overgelegde stukken moet kunnen uitmaken op welke procespartij de in het verzoekschrift of grievenformulier vermelde grieven betrekking hebben. Hij mag zich voor die beoordeling evenwel niet uitsluitend steunen op het verzoekschrift of grievenformulier zelf, maar moet de verklaring of verklaringen van hoger beroep bij die beoordeling betrekken.

Het arrest dat louter op zicht van de door de eisers ingediende verzoekschriften hen vervallen verklaart van hun hoger beroep omdat er twijfel bestaat over degene tegen wie werd opgetreden en dus zonder rekening te houden met de verklaringen van hoger beroep, verantwoordt die beslissingen niet naar recht.

Cass. 11 september 2018 (P.18.0366.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grieven – ‘Schuld’ niet aangekruist – Geen beoordeling rechtvaardigingsgronden, schulduitsluitingsgronden of ontoerekeningsvatbaarheid, tenzij expliciet bepaald in grieven

Samenvatting: Indien een appelland in zijn verzoekschrift of grievenformulier als grief niet de schuldigverklaring opgeeft, maar enkel de beslissingen betreffende de bestraffing, dan volgt daaruit dat hij geen hervorming beoogt van de met het beroepen vonnis genomen beslissing over de schuldigverklaring, dit wel zeggen de vaststelling dat het plegen van een feit beantwoordt aan de wettelijke delictsomschrijving en de afwezigheid van gronden van rechtvaardiging, schulduitsluiting of toerekeningsvatbaarheid, tenzij dat uit zijn verzoekschrift of grievenformulier duidelijk blijkt dat hij een of meerdere van die deelaspecten van de schuldigverklaring wel bekritiseert en hervormd wil zien.

Cass. 11 september 2018 (P.18.0051.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180911-4

Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grieven – Ambtshalve op te werpen grieven – Bevoegdheid – In het Boswetboek omschreven misdrijven

Samenvatting: Artikel 138, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de politierechtbank kennisneemt van de in het Boswetboek omschreven misdrijven. Misdrijven als bedoeld door deze bepaling zijn door het Vlaams Gewest op grond van de artikelen 6, § 1, III, 4°, 11, eerste lid, en 19, § 1 en § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen strafbaar gestelde feiten in de regelgeving die het Boswetboek heeft vervangen, zoals de in artikel 90bis Bosdecreet opgenomen verbodsbepalingen, die krachtens artikel 107bis Bosdecreet strafbaar zijn gesteld door artikel 16.6.3quinquies DABM.

De eiser wordt vervolgd wegens het volledig ontbossen van een gemengd bos zonder vergunning middels het kappen van de aanwezige bomen en de bestemming van het perceel te hebben gewijzigd naar weiland. Dit feit, indien bewezen, is een inbreuk op artikel 16.6.3quinquies DABM dat een straf bepaalt voor het opzettelijk, in strijd met de wettelijke voorschriften of in strijd met een vergunning stellen van handelingen waardoor een met bomen begroeide oppervlakte als vermeld in artikel 3, § 1 en § 2, Bosdecreet, geheel of gedeeltelijk verdwijnt en er aan de grond een andere bestemming of gebruik wordt gegeven. Het arrest dat nalaat om binnen de grenzen van zijn door de verklaringen van hoger beroep bepaalde saisine, op grond van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, ambtshalve een grief aan te voeren betreffende zijn onbevoegdheid gelet op de uit artikel 138, 2°, Wetboek van Strafvordering voortvloeiende onbevoegdheid van de eerste rechter, is niet naar recht verantwoord.

Cass. 11 september 2018 (P.18.0217.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180911-6

Trefwoorden: 1. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge – Beoordeling – Criteria

2. Afluistermaatregel – Niet in een proces-verbaal opgenomen communicatie – Verzoek tot raadpleging – Beoordeling rechter

3. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuigen à décharge – Beoordeling

Samenvatting: 1. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring voor een beklaagde heeft afgelegd, op vraag van die beklaagde te horen als getuige, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen. Wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt. Dit sluit niet uit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Uit artikel 6.1 EVRM volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting en de beklaagde dit bewijs moet kunnen tegenspreken.

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

(i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;

(ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald;

(iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen. Dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer erin bestaan dat:

- er bewijsmateriaal voorligt dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt;
- de beklaagde tijdens het vooronderzoek of de rechtspleging voor de vonnisrechter de gelegenheid had de getuige te ondervragen of te doen ondervragen;
- de beklaagde de mogelijkheid had zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen.

Het staat aan de rechter om, rekening houdend met de voormelde criteria, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring voor de beklaagde heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent. De rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

2. Krachtens artikel 90septies, § 6, Wetboek van Strafvordering kan de rechter onder meer het verzoek van een beklaagde tot raadpleging van een niet in een proces-verbaal opgetekende communicatie afwijzen indien hij die raadpleging niet noodzakelijk acht om de waarheid aan de dag te brengen.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde aan de hand van de gegevens die hij aanvoert, voldoende aannemelijk maakt dat de raadpleging van een dergelijke communicatie van belang is voor de waarheidsvinding en de uitoefening van zijn recht van verdediging met inbegrip van zijn recht op tegenspraak.

3. Volgens artikel 6.3.d EVRM heeft eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge.

Artikel 6.3.d EVRM kent aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen. Het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding. Het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht. De rechter moet bovendien zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

Cass. 18 september 2018 (P.18.0369.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180918-8

Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Volgappel OM

Samenvatting: Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt.

Indien het openbaar ministerie in zijn grievenformulier verwijst naar het door de beklagde ingestelde hoger beroep en ingediende grievenformulier en aangeeft dit hoger beroep te volgen, dan geeft het te kennen dat het binnen de perken van zijn hoger beroep tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklagde. Aldus maakt het openbaar ministerie zich die grieven eigen binnen de perken van zijn hoger beroep.

Een appellant kan, zoals hij overeenkomstig artikel 207 Wetboek van Strafvordering afstand kan doen van zijn hoger beroep, onder dezelfde voorwaarden afstand doen van zijn grieven. Die afstand geldt evenwel enkel voor de appellant zelf en heeft niet tot gevolg dat ook het openbaar ministerie, dat zich die grieven heeft eigen gemaakt, afstand zou doen van die grieven.

Cass. 18 september 2018 (P.18.0132.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180918-4

Trefwoorden: 1. Motivering – Verjaring – Aanduiden van daden of gebeurtenissen die de verjaring van de strafvordering hebben gestuit of geschorst

2. Diefstal en afpersing – Diefstal – Nalatenschap

Samenvatting: 1. De rechter is niet verplicht in zijn beslissing de daden of gebeurtenissen aan te duiden die de verjaring van de strafvordering hebben gestuit of geschorst, behoudens indien hij daartoe bij conclusie wordt verzocht. Het enkele feit dat de rechter een dergelijke daad of gebeurtenis niet aanduidt, heeft niet tot gevolg dat de verjaring van de strafvordering intreedt bij het verstrijken van de aanvankelijke verjaringstermijn.

2. Artikel 724, eerste lid, Burgerlijk Wetboek bepaalt: “De erfgenamen treden van rechtswege in het bezit van de goederen, rechten en rechtsvorderingen van de overledene, onder verplichting om alle lasten van de nalatenschap te voldoen.”

Krachtens die bepaling hebben de erfgenamen die daarvoor in aanmerking komen, het recht zich in de periode tussen het openvallen en het aanvaarden van de nalatenschap in het bezit te stellen van de goederen van de nalatenschap, deze voorlopig te beheren en er de vruchten van te innen onder voorbehoud van teruggave aan de erfgenamen aan wie ze toekomen. Die saisine belet niet dat de erfgenaam die een zaak van de nalatenschap vóór de verdeling ervan bedrieglijk wegneemt en ze zodoende onttrekt aan de verdeling tussen de erfgenamen, het wanbedrijf van diefstal pleegt.

Cass. 25 september 2018 (P.18.0281.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Schriftelijke vordering OM – Niet beperkend

Samenvatting: Noch artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek noch enige andere wetsbepaling verplicht de rechter om de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen voor bewezen verklaarde telastleggingen te beperken tot de in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie voor die telastleggingen vermelde goederen of bedragen. Het staat aan de rechter om op basis van de aan de tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier te bepalen welke die vermogensvoordelen en hun geldwaarde zijn en deze hetzij in natura hetzij bij equivalent verbeurd te verklaren.

Deze regel houdt geen schending in van artikel 6.1 of 6.3 EVRM noch een miskennis van het recht van verdediging aangezien de beklaagde weet voor welke telastleggingen de bijzondere verbeurdverklaring wordt gevorderd en hij kennis heeft van de feitelijke gegevens in het strafdossier waarop de rechter de verbeurdverklaring kan steunen. Hij kan hierover dan ook tegenspraak voeren.

Cass. 25 september 2018 (P.18.0012.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180925-3

Trefwoorden: Verstek – Verzet – Hoger beroep tegen beslissing gewezen op verzet – Grieven tegen vonnis dat het verzet als ongedaan beschouwt mogelijk

Samenvatting: Krachtens artikel 187, § 9, Wetboek van Strafvordering staat tegen de beslissing die op verzet is gewezen hoger beroep open of, indien zij gewezen is in hoger beroep, cassatieberoep.

Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis.

Uit deze bepaling volgt dat hoger beroep gericht tegen een beslissing gewezen op verzet gericht is zowel tegen dat vonnis als tegen het verstekvonnis waartegen het verzet ongedaan is verklaard.

Er kunnen bijgevolg ook grieven worden aangevoerd tegen het vonnis dat het verzet als ongedaan beschouwt.

Het bestreden vonnis dat oordeelt dat de grief dat de rechter eisers verzet ongedaan verklaart zonder voorwerp is, gelet op het bepaalde in artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is niet naar recht verantwoord.

Cass. 25 september 2018 (P.17.1230.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180925-2

Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Exploit – Verstek – Verzet – Verjaringstermijn straf – Verstekvonnis niet aan persoon van de beklaagde betekend – Gevolg

Samenvatting: Artikel 92, Strafwetboek bepaalt dat correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep.

Artikel 187, eerste en twee lid, Wetboek van Strafvordering, zoals hier toepasselijk, bepaalt: "Hij die bij verstek is veroordeeld, kan tegen het vonnis in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop het is betekend. Is de betekening van het vonnis niet aan de beklaagde in persoon gedaan, dan kan deze, wat de veroordelingen tot straf betreft, in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij van de betekening kennis heeft gekregen. Indien hij hiervan kennis heeft gekregen door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel of een uitleveringsverzoek of indien de lopende termijn van vijftien dagen nog niet verstreken was op het ogenblik van zijn aanhouding in het buitenland, kan hij in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij werd overgeleverd of in het buitenland terug in vrijheid werd gesteld. Indien het niet blijkt dat hij kennis heeft gekregen van de betekening, kan de beklaagde in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn. Wat de burgerrechtelijke veroordelingen betreft, kan hij in verzet komen tot de tenuitvoerlegging van het vonnis."

Artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, zoals hier toepasselijk, bepaalt:

"Behoudens de uitzondering van artikel 205 hierna, vervalt het recht van hoger beroep, indien de verklaring van hoger beroep niet gedaan is op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk vijftien dagen na de dag van die uitspraak en indien het vonnis bij verstek is gewezen, uiterlijk vijftien dagen na de dag van de betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats."

De hier toepasselijke termijn van hoger beroep, die bepalend is voor de aanvang van de verjaring van de straf, neemt slechts een aanvang vanaf de rechtsgeldige betekening van de veroordeling bij verstek.

Het arrest stelt vast dat:

- het verstekvonnis werd betekend aan de procureur des Konings op 3 mei 1996 daar de eiser geen gekende woon- of verblijfplaats had;
- het origineel betekeningsexploot zich niet langer in het strafdossier bevindt, maar de datum van betekening blijkt uit de vermeldingen die werden aangebracht in de rand van het verstekvonnis;
- moet worden aangenomen dat het verstekvonnis niet aan de persoon van de beklaagde werd betekend.

Uit deze vaststellingen volgt dat de appelrechters in de onmogelijkheid waren de rechtsgeldigheid van de betekening van het verstekvonnis na te gaan. Zij konden bijgevolg niet oordelen dat de beroepstermijn, samenvallend met de gewone termijn van verzet, een aanvang had genomen en evenmin dat de verjaring van de straf was ingetreden.

Cass. 16 oktober 2018 (P.18.0391.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Witwas – Verbeurdverklaring – Verbeurd verklaard goed eigendom van derde – Derde kan elk verweer aanvoeren

Samenvatting: Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals hier van toepassing, wordt het voorwerp van het misdrijf witwassen verbeurdverklaard, zelfs als het geen eigendom van de veroordeelde is, zonder dat die verbeurdverklaring nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring, schaadt. Artikel 505, zesde en zevende lid, Strafwetboek, zoals thans van toepassing, heeft dezelfde draagwijdte. Aldus sluiten die bepalingen niet uit dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van een derde.

De derde die beweert eigenaar te zijn van een lastens de beklaagde verbeurdverklaard goed en die aldus dreigt de gevolgen van de verbeurdverklaring te moeten ondergaan, wordt als gevolg van de verbeurdverklaring van rechtswege partij in het strafproces. In die hoedanigheid kan hij deze straf aanvechten door daartegen elke rechtsmiddel aan te wenden dat ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staat.

Het recht van verdediging, het recht op toegang tot de rechter en het recht op bescherming van de eigendom vereisen dat de derde voor de rechter op verzet of in hoger beroep elk verweer kan aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft. Aldus kan de derde voor die rechter verweer voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde uitgesproken verbeurdverklaring. De rechter moet dat verweer onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet.

Het arrest stelt eensdeels vast dat de eiseres eigenaar is van de goederen die het arrest van het hof van beroep te Gent van 24 juni 2015 heeft verbeurdverklaard als voorwerp van de lastens D.D. bewezen verklaarde witwasmisdrijven.

Het oordeelt anderdeels dat de eiseres geen rechtmatige aanspraken op die goederen doet gelden omdat zij niet kon geloven in de regelmatigheid van de oorsprong ervan. In die omstandigheden oordeelt het arrest niet wettig dat de appelrechters, in het kader van het ontvankelijk verzet van de eiseres tegen het voormelde arrest, niet moeten onderzoeken of die goederen niet het voorwerp van de witwasmisdrijven zijn of slechts gedeeltelijk met wederrechtelijke vermogensvoordelen zijn gefinancierd. Het onderdeel is in zoverre gegrond.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Cass. 9 mei 2017 (P.17.0512.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170509-5

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal – Gevolg

2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages – Termijn

3. Recht van verdediging - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Noch uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de omstandigheid dat in een afzonderlijk proces-verbaal en niet in het aanhoudingsbevel zelf melding wordt gemaakt dat van de relevante passages van het aanhoudingsmandaat aan de inverdenkinggestelde een mondelinge vertaling werd gegeven, de onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel voor gevolg heeft zodat de inverdenkinggestelde in vrijheid moet worden gesteld.

2. Uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet volgt dat vermits bij afwezigheid van mondelinge vertaling, een schriftelijke vertaling kan gevraagd worden binnen drie dagen na het verlenen van het aanhoudingsbevel, niet vereist is dat de mondelinge vertaling binnen 24 u na de vrijheidsberoving moet worden gegeven.

3. De vermelding van de mondelinge vertaling van de relevante passages van het aanhoudingsbevel in een apart proces-verbaal is van aard de verdachte in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten en hem toe te laten zich effectief daarover te verdedigen; het feit dat ingevolge de mondelinge vertaling, de verdachte geen schriftelijke vertaling kan vragen, levert bijgevolg geen miskennis van het recht van verdediging op.

Cass. 5 juli 2017 (P.17.0738.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170705-1

Trefwoorden: Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat - Begrip

Samenvatting: Uit artikel 3, lid 3, b), Richtlijn 2013/48/EU, dat bepaalt dat het recht op toegang tot een advocaat inhoudt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de verdachten of beklaagden het recht hebben dat hun advocaat bij het verhoor aanwezig is en daaraan daadwerkelijk kan deelnemen en dat deze deelname geschiedt overeenkomstig procedures in het nationale recht, mits die procedures de daadwerkelijke uitoefening en de essentie van het desbetreffende recht onverlet laten, volgt niet dat het recht op toegang tot een advocaat ook inhoudt dat de onderzoeksrechter bij het verhoor van de verdachte voorafgaand aan het afleveren van een bevel tot aanhouding, in alle omstandigheden moet wachten tot diens advocaat is aangekomen (1). (1) Zie: Cass. 1 december 2015, AR P.15.1508.N, AC 2015, nr. 720.

Cass. 4 oktober 2017 (P.17.0936.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171004-1

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing – Aard

2. Vreemdelingen - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5.1.f

Samenvatting: 1. Noch artikel 74/5 Vreemdelingenwet, noch enige andere wetsbepaling verbieden de minister of zijn gemachtigde om, met toepassing van § 1 van voornoemd artikel 74/5, een nieuwe vrijheidsberovende maatregel te nemen t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet (1); die nieuwe maatregel is een autonome titel die in de plaats komt van de titel waarop hij volgt en waarvan hij dus geen verlenging vormt (2). (1) Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173; Cass. 31 augustus 1999, AR P.99.1294.N, AC 1999, nr. 428, met concl. van M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal; Cass. 28 september 1999, AR P.99.1322.N, AC 1999, nr. 487, met concl. van J. du JARDIN, toen eerste advocaat-generaal; Cass. 2 november 1999, AR P.99.1373.N, AC 1999, nr. 582. (2) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173.

2. De overheid die met toepassing van artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een nieuwe vrijheidsberovende maatregel neemt t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet, schendt artikel 5.1.f EVRM niet (1). (1) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173: 'De artikelen 5.1.f en 18 EVRM verbieden de verdragsluitende partijen niet om, met toepassing van hun nationale wetten te bepalen dat er t.a.v. de vreemdeling die hun grondgebied wederrechtelijk tracht binnen te dringen, een nieuwe maatregel van vrijheidsberoving zal kunnen worden genomen, telkens wanneer hij die daad opnieuw stelt'.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0522.F) , www.juridat.be
--

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-6

Trefwoorden: 1. Strafvordering - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Gevolg - Verdere vervolging - Voorwaarden

2. Strafvordering - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Afsluiting van de vereffening - Begrip

Samenvatting: 1. Met toepassing van artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vervalt de strafvordering tegen een rechtspersoon door afsluiting van zijn vereffening, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening; artikel 20,

tweede lid, van die Titel bepaalt evenwel dat de strafvordering ook daarna nog tegen de rechtspersoon kan worden uitgeoefend indien zijn invereffeningstelling, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening tot doel hebben te ontsnappen aan de vervolging, of indien de rechtspersoon overeenkomstig artikel 61bis Wetboek van Strafvordering door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld vóór het verlies van zijn rechtspersoonlijkheid.

2. Artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is met name van toepassing in geval van overdracht van het gehele vermogen van een vennootschap gevolgd door haar ontbinding en de afsluiting van haar vereffening; die bepaling is ook van toepassing in geval van fusie of quasi-fusie van vennootschappen (1). (1) Zie J. Castiaux, noot onder arrest GwH 18 april 2013, Dr.pén.entr. 2014, p. 94.

Cass. 11 oktober 2017 (P.17.0784.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-8

Trefwoorden: 1. Internering - Voorwaarden - Misdrijf dat de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt - Begrip

2. Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies – Bewijswaarde

3. Strafzaken - Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige - Invloed

Samenvatting: 1. De rechter die oordeelt dat het misdrijf bedoeld in de telastlegging opzettelijke brandstichting de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt, met name gelet op het gevaar voor brandoverslag, omkleedt zijn beslissing volgens welke de eerste voorwaarde bepaald in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet is vervuld, regelmatig met redenen, zonder dat hij hoeft vast te stellen dat het waargenomen gevaar zich daadwerkelijk heeft voorgedaan.

2. Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een deskundigenverslag, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, op voorwaarde dat hij de deskundige geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft gemaakt (1). (1) Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

3. De geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd, wordt onaantastbaar door de vonnisrechter beoordeeld, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een deskundigenverslag gehouden is.

Cass. 24 oktober 2017 (P.17.1001.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171024-5

Trefwoorden: 1. Artikel 159 Grondwet - Exceptie van onwettigheid - Draagwijdte - Gevolg

2. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

3. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

4. Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 – Bevoegdheid

5. Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Artikel 26 , § 3 - Prejudiciële vraag - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Artikel 159 Grondwet, krachtens hetwelk de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen, verleent aan het Hof van Cassatie evenmin de bevoegdheid de wet niet toe te passen.

2. Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

3. Krachtens artikel 31, §2, Voorlopige Hechteniswet, gewijzigd bij artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, staat tegen beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis geen onmiddellijk cassatieberoep open, behoudens tegen de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen op het hoger beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, §1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (1). (1) I. MENNES, Potpourri II-wet: gerichte verbeteringen aan de Wet Voorlopige Hechtenis, NC 2016, 204-222, inz. 215-219; J. MEESE, Potpourri II: een overzicht van de belangrijkste wijzigingen op vlak van strafprocesrecht, RW 2015-2016, 1563-1573, inz. 1571-1573.

4. Krachtens artikel 142 Grondwet en de artikelen 1 en 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof oordeelt het Grondwettelijk Hof bij arresten gewezen ingevolge beroepen tot nietigverklaring of prejudiciële vragen, over de verenigbaarheid van de wetten met de grondwettelijk of wettelijk bepaalde artikelen van de Grondwet; aldus heeft het Hof van Cassatie geen rechtsmacht om de wet niet toe te passen wegens zijn onverenigbaarheid met de Grondwet.

5. Artikel 26, §3, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalt dat een rechtscollege niet ertoe gehouden is een prejudiciële vraag te stellen in het geval van een procedure ter beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis, behalve wanneer er onder meer ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van een wet met één van de in §1 bedoelde regels of artikelen van de Grondwet; die bepaling laat het Hof van Cassatie niet toe de Voorlopige Hechteniswet niet toe te passen wegens een onverenigbaarheid met de Grondwet.

Cass. 8 november 2017 (P.17.1059.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171108-5

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel - Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar

Samenvatting: Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling vloeit voort dat de machtiging tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel zou afhangen van de mededeling, door de verzoekende overheid, van het origineel van die titel (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1540.F, AC 2004, nr. 601; Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1879.F, AC 2010, nr. 8.

Cass. 6 december 2017 (P.17.1188.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171206-3

Trefwoorden: Vreemdelingen - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarde

Samenvatting: Krachtens artikel 8, § 3, eerste lid, d, richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, mag een vreemdeling wiens verwijdering wordt voorbereid enkel in bewaring worden gehouden (1) als er redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zijn verzoek louter werd ingediend om de uitvoering van het terugkeerbesluit uit te stellen of te verijdelen; artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet stelt de hoven en rechtbanken in staat het door de richtlijn verlangde wettigheidscontrole uit te oefenen. (1) 'In het kader van een terugkeerprocedure op grond van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven'.

Cass. 6 december 2017 (P.17.1191.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171206-4

Trefwoorden: Vreemdelingen - Richtlijnen 2013/32/EU 'richtlijn internationale bescherming' en 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Laattijdige of dilatoire asielaanvraag - Gevolgen

Samenvatting: Artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet is niet in strijd met de artikelen 9 en 26 richtlijn 2013/32/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming, noch met artikel 8 richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en van de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming. Impliciet.

Cass. 6 december 2017 (P.17.1153.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171206-2

Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring - Gevolg

Samenvatting: Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een andere grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en, met het oog daarop, de tijdelijke inbewaringstelling van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de eerste beslissing in beginsel geen bestaansreden meer (1); de bewering van de eiser volgens welke de kamer van inbeschuldigingstelling het risico op onmenselijke of vernederende behandelingen in geval van repatriëring verkeerd heeft ingeschat, levert niet de onwettigheid op die, toegeschreven aan de eerste beslissing, de tweede nietig zou maken. (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

Cass. 13 december 2017 (P.17.1203.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171213-1

Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdachte

2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Tweede bevel tot aanhouding gegrond op andere feiten - Toepassing van artikel 28 Voorlopige Hechteniswet

3. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming – Voorwaarde

4. Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht - Omvang

Samenvatting: 1. De verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en om te antwoorden op de conclusie van een partij, strekt zich niet uit tot de stukken die deze voor de rechter heeft neergelegd (1). (1) Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.F, AC 2000, nr. 129.

2. Artikel 28 Voorlopige Hechteniswet, dat de gevallen bepaalt waarin tegen de in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte voor hetzelfde feit een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd, vindt geen toepassing wanneer, in de loop van een zelfde gerechtelijk onderzoek en na de voorlopige invrijheidstelling van de verdachte, tegen hem een tweede bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd op grond van andere feiten dan die waarop het eerste bevel was gegrond (1). (1) Cass. 8 november 2006, AR P.06.1385.F, AC 2006, nr. 549.

3. De kamer van inbeschuldigingstelling houdt bij haar beoordeling van de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven, gelet op de criteria van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet, rekening met de omstandigheden van de zaak op het tijdstip van haar beslissing en bijgevolg met de nieuwe gegevens die sedert de beroepen beschikking aan het licht zouden zijn gekomen; wat dat betreft vereist geen enkele wettelijke bepaling dat de verdachte eerst door de speurders of door de onderzoeksrechter over die nieuwe gegevens werd verhoord, voor zover de partijen daarover tijdens het debat voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 20 november 1991, AR 9490, AC 1992, nr. 150.

4. Wanneer een verdachte de onregelmatigheid van een onderzoekshandeling of het oneerlijk karakter van het proces aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis verantwoorden, is het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering optreedt, alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aldus aangevoerde onregelmatigheid of grief (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53.

Cass. 20 december 2017 (P.17.0426.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-7

Trefwoorden: 1. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

2. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer

3. Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij - Begrip

Samenvatting: 1. Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de

normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, 'L'abus procédural: une étape décisive'.

2. Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolginstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

3. De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklaagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolginstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

Cass. 20 december 2017 (P.17.1234.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-3

Trefwoorden: Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken - Gevolgen

Samenvatting: De rechter, die de wettigheid moet onderzoeken van de aanhouding van de vreemdeling die van zijn vrijheid is beroofd, aanhouding waartegen de betrokkene opkomt, kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, de grief afwijzen die aanvoert dat de beschikking tot machtiging van de huiszoeking alsook het desbetreffend gerechtelijk dossier ontbreken, louter op grond dat niet nader bepaalde vaststellingen uit het administratief controledossier volstaan om de regelmatigheid van de administratieve aanhouding te beoordelen (1). (1) In voorliggend geval beperkte het administratief verslag zich tot de vermelding: 'omstandigheden van de onderschepping: naar aanleiding van een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk dossier'. Voor het Hof heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel in wezen niet opkwam tegen een beoordeling in feite van de appelrechters, zoals de memorie van antwoord aanvoerde, en dat de voormelde overweging het Hof niet toeliet te toetsen of de appelrechters, zoals artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet hen dat opdroeg, 'was nagegaan of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de

wet'. Zie Cass. 17 mei 2017, AR P.17.0517.F, AC 2017, nr. 339. Zie ook Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1674.N, AC 2010, nr. 307: 'het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging (...) vereisen dat wanneer de rechter zijn overtuiging laat steunen op bepaalde bewijsgegevens die zelf verwijzen naar andere gegevens welke niet aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, de rechter zijn overtuiging niet zonder miskenning van de vermelde rechten op die laatste gegevens kan laten steunen indien hij de beklaagde de mogelijkheid niet biedt ze te onderzoeken of te laten onderzoeken'; GwH 17 december 2015, nr. 178/2015, §B.33.2: 'Wanneer inlichtingen die zijn verzameld in het raam van een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, worden aangewend in een andere strafrechtelijke of burgerrechtelijke procedure, moeten alle relevante stukken uit het SUO-dossier worden opgenomen in het strafdossier, opdat het recht op tegenspraak wordt gewaarborgd en kan worden nagegaan of de inlichtingen op regelmatige wijze werden verzameld'. (M.N.B.)

Cass. 3 januari 2018 (P.17.1202.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180103-3

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

2. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen

3. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen – Bewijslast

4. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

Samenvatting: 1. Artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet verplicht de onderzoeksgerechten na te gaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht betreft de formele geldigheid van de maatregel, met name of ze met redenen is omkleed, alsook of ze in overeenstemming is met zowel de internationaalrechtelijke regels met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 442.

2. De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen leiden tot een toestand die onder toepassing valt van artikel 3

EVRM, zo er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de vreemdeling na of door zijn verwijdering gevaar loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat, wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen in het kader van een wettigheidstoezicht en niet van een opportuniteitstoezicht op de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2130.F, AC 2012, nr. 50.

3. Het staat in beginsel aan de vreemdeling die het risico op hetzij folteringen hetzij onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen aanvoert om elementen over te leggen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat, zo de verwijderingsmaatregel ten uitvoer werd gelegd, hij aan een reëel risico zou worden blootgesteld om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 EVRM (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

4. Het onvoorwaardelijke en absolute karakter van het verbod op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen belet niet dat de vreemdeling die het risico aanvoert op dergelijke behandelingen in geval van terugkeer, elementen moet overleggen die zijn verklaringen kracht kunnen bijzetten; het onderzoeksgerecht belast met het wettigheidsonderzoek van de met het oog op verwijdering genomen maatregel van vrijheidsberoving, kan en moet nagaan of dat risico voldoende aannemelijk wordt aangevoerd (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

Cass. 17 januari 2018 (P.17.0403.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180117-9

Trefwoorden: 1. Camerawet - Bewakingscamera – Definitie

2. Bewakingscamera's - Camerawet - Toepassingsgebied - Camera geplaatst met een ander doel dan de doelstellingen bepaald in artikel 2, 4° van de Camerawet

3. Belaging - Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader

Samenvatting: 1. Artikel 2, 4°, Camerawet bepaalt dat voor de toepassing van die wet onder bewakingscamera wordt verstaan, elk vast of mobiel observatiesysteem dat tot doel heeft misdrijven tegen personen of goederen of overlast in de zin van artikel 135 Nieuwe Gemeentewet te voorkomen, vast te stellen of op te sporen, of de openbare orde te handhaven, en dat hiervoor beelden verzamelt, verwerkt of bewaart.

2. Krachtens artikel 3 Camerawet is die wet van toepassing op de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's met het oog op de bewaking en het toezicht in de plaatsen bedoeld in artikel 2; uit de artikelen 2, 4°, 3, 8 en 10 Camerawet volgt dat enkel de camera's waarvan de plaatsing beantwoordt aan de doelstellingen van bewaking en toezicht bepaald in artikel 2, 4°, binnen het toepassingsgebied van die wet vallen en aan de plaatsings- en gebruiksvoorwaarden moeten voldoen, bepaald in de artikelen 8 en 10 Camerawet (1). (1)

Het openbaar ministerie heeft andersluidend geconcludeerd door te oordelen dat de beperking met betrekking tot de doelstellingen vermeld in de in artikel 2, 4° Camerawet opgenomen definitie van een bewakingscamera, in de eerste plaats gold voor de machtiging tot het gebruik van dergelijke camera's maar niet voor het algemener verbod op elk heimelijk gebruik van bewakingscamera's, ongeacht het beoogde doel. Het was van mening dat het gebruik van een bewakingscamera, zonder één van de in artikel 2, 4° Camerawet beoogde doelstellingen, a fortiori onder het in artikel 8 bedoelde verbod op heimelijk gebruik van bewakingscamera's leek te moeten vallen, aangezien het incoherent zou zijn te oordelen dat het heimelijk gebruik van een camera met het oog op één van de in artikel 3 vermelde prijzenswaardige doeleinden (voorkomen en vaststellen van misdrijven, handhaven van de openbare orde ...) verboden was, terwijl, als de plaatsing geen dergelijk doel nastreefde, dit niet verboden zou zijn.

3. Door vast te stellen dat de burgerlijke partij niet wist dat zij in haar intimiteit werd gefilmd toen de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde handelingen werden gepleegd en dat de feiten van pesterijen, evenals die van fysiek of psychisch geweld, contact inhouden tussen het slachtoffer en de dader, wat te dezen niet het geval was, hebben de appelrechters, na een beoordeling in feite, naar recht beslist dat er geen sprake was van enige daad van geweld, van pesterijen of van ongewenst seksueel gedrag op het werk.

Cass. 23 januari 2018 (P.17.1318.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180123-6

Trefwoorden: Vreemdeling – Administratieve aanhouding – Opvolging van titels van aanhouding – Beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing – Geen bestaansreden

2. Vreemdeling – Beroep tegen beslissing van administratieve vrijheidsberoving – Motiveringsverplichting – Niet van toepassing

3. Vreemdeling - Termijn om vreemdeling te verwijderen – Zeven werkdagen na de opsluiting – Aanvangspunt – Vaststelling van weigering om te worden gerepatrieerd

Samenvatting: 1. Wanneer een nieuwe administratieve beslissing met een verschillende grondslag in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving, heet het beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing in de regel geen bestaansreden meer. Wanneer de vreemdeling echter in het kader van zijn beroep tegen de nieuwe beslissing op gemotiveerde wijze aanvoert dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving is aangetast door een onwettigheid die ook de nieuwe beslissing ongeldig maakt en het onderzoeksgerecht daarover nog niet bij een definitieve beslissing heeft geoordeeld, dient dat gerecht die onwettigheid en de doorwerking ervan op de nieuwe beslissing te onderzoeken in het licht van art. 5.4 EVRM.

2. Art. 149 Gw., art. 62 Vreemdelingenwet en de artt. 1 tot 3 van de Wet Motivering Bestuurshandelingen zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen

over het beroep tegen een beslissing van administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling.

3. De termijn van zeven dagen bedoeld in art. 29, tweede lid Vreemdelingenwet begint niet te lopen vanaf de oorspronkelijke vrijheidsberoving van de vreemdeling, maar wel vanaf zijn vrijheidsberoving die samenvalt met het ogenblik waarop zijn weigering om te worden gepatriëerd werd vastgesteld.

Cass. 28 februari 2018 (P.18.0166.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180228-2

Trefwoorden: Onderzoeksrechter - Aanwijzing - Vermelding in het aanhoudingsbevel - Gevolg

Samenvatting: De omstandigheid dat een rechter werd aangewezen als onderzoeksrechter door de voorzitter van het rechtscollege kan worden bewezen door de authentieke vaststellingen van het aanhoudingsbevel; in een dergelijk geval is niet vereist dat de aanwijzingsbeschikking van de voorzitter bij het dossier wordt gevoegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 1999, AR P.99.0549.N, AC 1999, nr. 243: 'Het bekleden van een bevel tot aanhouding met het zegel van de onderzoeksrechter is geen substantieel vormvoorschrift; het beoogt de verificatie van de hoedanigheid van de onderzoeksrechter toe te laten; deze hoedanigheid kan ook blijken uit de vermeldingen van het bevel tot aanhouding zelf, dat niet van valsheid is beticht.' Zie ook Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426, met noot M.N.B.: 'De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is.'

Cass. 14 augustus 2018 (P.18.0884.N)

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180911-7

Trefwoorden: Vreemdelingen – Vrijheidsberoving – Verlenging – Controle door onderzoeksgerecht – Repatriëringsvlucht is reeds gepland terwijl verzoek om een doorgangsbewijs te verkrijgen nog hangende is

Samenvatting: Artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet bepaalt dat de minister of zijn gemachtigde de opsluiting telkens met een periode van twee maanden kan verlengen wanneer de nodige stappen werden genomen binnen de zeven werkdagen na de opsluiting van de vreemdeling om hem te verwijderen, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is.

Bij de beoordeling of de overheid met de nodige zorgvuldigheid verder stappen heeft gezet met het oog op de verwijdering van de vreemdeling in de zin van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet mag het onderzoeksgerecht rekening houden met het gegeven dat repatriëringsvluchten zijn gepland, ook al was er op het tijdstip dat die vluchten werden

gepland voor de vreemdeling nog geen doorgangsbewijs uitgereikt. Het getuigt niet van onzorgvuldigheid reeds een repatriëringsvlucht te plannen terwijl het verzoek om een doorgangsbewijs te verkrijgen hangende is.

Cass. 11 september 2018 (P.18.0945.N)

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180911-9

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Aanhoudingsbevel – Voorwaarden – Voorafgaande ondervraging door onderzoeksrechter

Samenvatting: De door artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter en de gelegenheid die aan de inverdenkinggestelde wordt geboden om zijn verklaring, waarvan hij de tekst ontvangt of die hem wordt voorgelezen, te verbeteren of er iets aan toe te voegen, vormen één verhoor.

Uit de enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde het proces-verbaal van zijn voorafgaande ondervraging als bedoeld door artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet heeft ondertekend één minuut nadat de onderzoeksrechter het tegen hem uitgevaardigde aanhoudingsbevel heeft ondertekend, volgt niet dat dit bevel werd uitgevaardigd vooraleer een inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter werd verhoord in de zin van de voormelde bepaling en vooraleer de inverdenkinggestelde en zijn raadsman hun opmerkingen hebben kunnen maken.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Cass. 26 oktober 2017 (C.14.0457.N)), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171026-5

Trefwoorden: Rechten van de mens – Eerlijk proces – Recht van verdediging – Recht op bewijs – Bijstand van een advocaat – Vertrouwelijkheid van briefwisseling met/van een advocaat

Samenvatting: Het recht op een eerlijk proces omvat onder meer het recht van verdediging en impliceert onder meer dat de bewijslevering niet op onredelijke wijze mag worden belemmerd. Het recht van verdediging impliceert ook het recht op bijstand van een advocaat, wat de vertrouwelijkheid van de briefwisseling met zich meebrengt. Hieruit volgt dat het recht op bewijslevering kan worden beperkt door de vertrouwelijkheid van bepaalde briefwisseling.

Cass. 6 december 2017 (P.17.1024.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171206-1

Trefwoorden: 1. Regeling van rechtsgebied – Strafzaken – Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verzoek ingediend door de burgerlijke partij – Ontvankelijkheid

2. Regeling van rechtsgebied – Verjaring – Strafzaken - Gemengd geschil over rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing

Samenvatting: 1. De burgerlijke partij kan een verzoek tot regeling van rechtsgebied indienen in geval van een gemengd geschil over rechtsmacht tussen een verwijzingsbeschikking en het vonnis waarbij de correctionele rechtbank zich onbevoegd verklaart om van de zaak kennis te nemen (1). (1) Die (impliciete) beslissing lijkt consistent met het recht van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling (art. 135, § 1, Wetboek van Strafvordering) , hoger beroep dat, zo het ontvankelijk is, de strafvordering aanhangig maakt bij de kamer van inbeschuldigingstelling, ook wanneer het openbaar ministerie geen dergelijk hoger beroep heeft ingesteld, terwijl de burgerlijke partij enkel hoger beroep kan instellen tegen de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, wat haar burgerlijke belangen betreft (art. 202, 2°, Wetboek van Strafvordering); zie ook Cass. 21 juni 2006, AR P.06.0575.F, AC 2006, nr. 345 ('De regeling van rechtsgebied wegens een bevoegdheidsconflict veronderstelt een geschil over rechtsmacht dat de uitoefening van de strafvordering en niet louter de burgerlijke rechtsvordering belemmert'); Cass. 11 juni 1996, AR P.96.0380.N, AC 1996, nr. 229; Cass. 23 juni 1998, AR P.97.0667.N, AC 1998, nr. 331. (M.N.B.)

2. In geval van een gemengd geschil over rechtsmacht, dat aanleiding geeft tot regeling van rechtsgebied, wordt de verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan, tot op de dag van het arrest van regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1975, AC 1974-75, p. 975 (negatief bevoegdheidsconflict). In onderhavige zaak zou de strafvordering, zonder die schorsing van de verjaring, reeds verjaard zijn vóór de dag waarop het verzoek tot regeling van rechtsgebied werd ingediend, aangezien er tussen de tweede beslissing en het indienen van dat verzoek meer dan vijf jaar liggen. Misschien bestond de wil van de wetgever erin om de strafvordering aldus vrijwel onverjaarbaar te maken, aangezien het indienen van het verzoek tot regeling van rechtsgebied, in tegenstelling tot het cassatieberoep, niet aan een termijn is onderworpen en de duur van die schorsing dus in zekere zin louter potestatief is ? Ofschoon een mogelijkerwijs zeer lange schorsing niet erg bevredigend is, zou de instandhouding van tegenstrijdige beslissingen dan beter zijn ? Zie dienaangaande G.-Fr. RANERI, 'Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges', J.T. 2008, p. 733 e.v., nr. 23 en noot nr. 77. En ofschoon het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht niet op de procedure zelf van de regeling van rechtspleging toepasselijk is (Cass. 4 juni 1996, AR P.96.0574.N, AC 1996, nr. 210), geldt artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opnieuw voor de rechter die, in voorkomend geval, na de regeling van rechtsgebied uitspraak zal doen over de grond van de

zaak en die bijgevolg de volledige duur van de procedure in aanmerking zal kunnen nemen.
(M.N.B.)

Cass. 20 december 2017 (P.17.1170.F), www.juridat.be , zie gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-6

Trefwoorden: 1. Regeling van rechtsgebied – Strafzaken – Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsvordering - Politierechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij

2. Hoger beroep – Strafzaken – Gevolg - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter

Samenvatting: 1. Op verzoek van een burgerlijke partij is er grond tot regeling van rechtsgebied wanneer de correctionele rechtbank, mits een verduidelijking, een door de politierechtbank bevolen deskundigenonderzoek bevestigt en de burgerlijke afhandeling van de vordering naar de politierechtbank verwijst, waarna de politierechtbank zich onbevoegd verklaart om over die vordering uitspraak te doen op grond dat de correctionele rechtbank zelf van die vordering kennis had moeten nemen (1); het Hof, beslissend tot regeling van rechtsgebied, vernietigt het vonnis van de politierechtbank en verwijst de zaak naar de voormelde rechtbank, anders samengesteld (2). (1) Zie eensluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723. (2) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

2. Wanneer de appelrechter een beslissing alvorens recht te doen niet nietig verklaart, verwijst hij de zaak naar de eerste rechter als hij, zelfs maar gedeeltelijk, een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

Cass. 11 oktober 2018 (P.17.0464.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171011-4

Trefwoorden: Hof van assisen – Samenstelling van de jury – Preliminaire zitting - Verhinderde gezworene - Vervanging - Beoordeling door het hof van assisen - Bewijs van de verhinderingsgrond - Overlegging - Verplichting

Samenvatting: Het hof van assisen beoordeelt onaantastbaar in feite of de verhinderingsgrond die door een gezworene wordt aangevoerd, moet worden aangenomen, alsook over de noodzaak om in zijn vervanging te voorzien, met het oog op de behandeling

van de zaak tot aan de eindbeslissing en om te vermijden dat de zaak niet verder kan worden behandeld omdat in de loop ervan, hetzij de voorzitter, hetzij de assessoren, hetzij de gezworenen verhinderd zijn hun taak te vervullen; noch uit artikel 125 Gerechtelijk Wetboek, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de wettigheid van de beslissing van het hof van assisen wat dat betreft zou afhangen van het overleggen, door de verhinderde gezworene, van een bewijs dat de werkelijkheid van het door hem aangevoerde feit bevestigt.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 11 oktober 2018, www.const-cour.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2018/2018-132n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Verkeersmisdrijven - Zware overtredingen - Recidiverende beklagde - Verval van het recht tot sturen - Voorwaarden

Samenvatting: Bij vonnis van 19 juni 2017 in zake het openbaar ministerie tegen P.C., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 juni 2017, heeft de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge, de volgende prejudiciële vraag gesteld : « Schenden artikel 38 § 6, leden 2 en 3 van de Wegverkeerswet (wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer) – in de interpretatie dat voor de toepassing van deze bepalingen enkel vereist is dat de beklagde, na bij een in kracht van gewijsde getreden vonnis veroordeeld te zijn voor een van de in artikel 38 § 6, eerste lid Wegverkeerswet vermelde misdrijven, binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw twee of meer van dergelijke misdrijven pleegt, zonder dat vereist is dat de bewezenverklaring van de nieuw gepleegde misdrijven voorafgaandelijk werd vastgesteld met een in kracht van gewijsde getreden vonnis -, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat bestuurders die twee of meer van deze misdrijven opnieuw begaan binnen de drie jaar na een in kracht van gewijsde getreden vonnis wegens een van deze misdrijven, verschillend behandeld worden naargelang de strafvorderingen uit hoofde van deze misdrijven al dan niet simultaan en/of voor dezelfde rechter behandeld worden, in het bijzonder wanneer zij drie of meer van deze misdrijven opnieuw begaan ? »

Het Hof zegt voor recht: Artikel 38, § 6, tweede en derde lid, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij de wet van 6 maart 2018, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 11 oktober 2018, www.const-cour.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2018/2018-134n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Persoon die onder bewind staat - Veroordeling bij verstek - 1. Betekening van het vonnis bij verstek - 2. Kennisgeving van het verval van het recht tot sturen

Samenvatting: Bij vonnis van 29 juni 2017 in zake het openbaar ministerie tegen J. V.O., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 24 augustus 2017, heeft de Correctionele Rechtbank te Leuven de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering dat de gevolgen van de betekening van een veroordelend verstekvonnis regelt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet samen gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens daar waar het, naar analogie met artikel 145 van het Wetboek van Strafvordering, niet voorziet in de verplichting om de betekening van een verstekvonnis aan een persoon die onder bewind staat, ook aan de woonplaats of verblijfplaats van de bewindvoerder te doen?
2. Schendt artikel 40 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet samen gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens daar waar het enerzijds niet voorziet in de verplichting om de kennisgeving van een verval van het recht tot sturen aan een persoon die onder bewind staat ook aan de bewindvoerder te doen en anderzijds evenmin voorziet dat wanneer het verval van het recht tot sturen uitgesproken werd bij verstek, de bij verstek veroordeelde persoon bij de kennisgeving van het verval in kennis dient te worden gesteld van de mogelijkheid tot het aantekenen van verzet ? ».

Het Hof zegt voor recht:

1. Artikel 187 van het Wetboek van strafvordering, zoals van toepassing vóór de vervanging ervan bij artikel 83 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het niet voorziet in de verplichting om een vonnis bij verstek gewezen jegens een persoon die onder bewind staat te betekenen aan die persoon en aan de woonplaats of de verblijfplaats van de bewindvoerder.

2. Artikel 40 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 16 maart 1968, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het niet bepaalt dat bij de kennisgeving van het verval van het recht tot sturen dat is uitgesproken in het kader van een procedure bij verstek, melding moet worden gemaakt van de rechtsmiddelen die openstaan tegen een verstekvonnis, van de termijnen om die aan te wenden en van de na te leven vormvereisten.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Coups et blessures involontaires – Homicide involontaire – Dommage – Lien causal – Caractère certain – Appréciation concrète.

2. Coups et blessures involontaires – Homicide involontaire – Défaut de prévoyance ou de précaution – Appréciation concrète – Piscine – Enfant handicapé – Noyade.

Samenvatting: 1. Une condamnation du chef d'atteinte involontaire à l'intégrité physique d'autrui ne peut être ordonnée que s'il peut être affirmé avec certitude que, sans le défaut de prévoyance ou de précaution imputé au prévenu, le dommage ne se serait pas produit tel qu'il s'est réalisé in concreto. Le lien causal doit dès lors être établi avec certitude, la seule probabilité ou éventualité de sa réalité ne suffit pas à justifier la condamnation de l'agent.

2. Si chacun des incidents survenus n'apparaît pas en soi imprévisible pour des professionnels de la surveillance d'enfants handicapés, la conjonction et la succession de ces événements sur un court laps de temps, à resituer dans la dynamique du moment, à savoir celle d'enfants exaltés par l'aspect ludique de l'activité et l'atmosphère inévitablement bruyante des lieux, ont, à un moment donné, déjoué l'organisation initialement mise en place et, par conséquent, les légitimes prévisions des accompagnantes sans que l'attitude qu'elles ont adoptée puisse être considérée comme fautive.

Le fait pour le directeur et l'exploitant d'un centre aquatique d'avoir négligé de prendre des mesures de sécurité adéquates pour éviter toute noyade ou accident alors qu'ils avaient connaissance du risque de réalisation de tels incidents constitue, dans les conditions de fréquentation de la piscine par un public scolaire dont certains enfants présentaient, comme en l'occurrence, un handicap psychique, une négligence fautive.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Coups et blessures volontaires - Préméditation – Notion

2. Coups et blessures volontaires - Intention de blesser (non)

Samenvatting: 1. La préméditation est analysée comme le dessein réfléchi par l'auteur avant de commettre l'infraction, spécialement avant d'attenter à la personne de quelqu'un. Il n'est pas nécessaire que la résolution ait été formée et mise à exécution avec un esprit de réflexion et de calme pourvu que le projet délictueux ait été arrêté de sang-froid, quoi qu'il eût été exécuté dans un état de perturbation des facultés morales, par exemple dans l'ivresse, dans la violence d'une passion ou bien que le dessein d'attenter à l'intégrité physique d'autrui ait été exécuté avec réflexion, quand même il aurait été formé dans un accès d'empportement.

2. La préméditation ne doit pas porter sur l'intention de blesser, la loi ne subordonnant pas l'incrimination des coups ou des blessures volontaires à l'intention de blesser

Bergen 20 december 2016, *JLMB* 2018, afl. 30, 1436-1437.

Hyperlink:

Trefwoorden: Infraction - Généralités – Circonstance aggravante – Utilisation d'un mineur – Appréciation en fait – Corréité.

Samenvatting: La circonstance aggravante visée à l'article 433 du Code pénal a pour but de punir plus sévèrement ceux qui auraient eu recours à des mineurs d'âge pour commettre des crimes ou des délits pour profiter de leur régime protectionnel favorable en s'exposant en moindre mesure. Elle ne s'applique pas à tous crimes ou délits commis conjointement par des majeurs et des mineurs.

Le juge apprécie souverainement si le prévenu majeur a utilisé le mineur d'âge au sens de l'article 433 du Code pénal ou a agi avec lui en corréité.

Gent 7 april 2017, *TGR* 2018-19, afl. 1, 79.

Hyperlink:

Trefwoorden: Aanslag of bedreiging

Samenvatting: Een bedreiging is slechts strafbaar wanneer zij een ernstig karakter vertoont en bij het slachtoffer de vrees kan opwekken dat zij zal worden uitgevoerd. De bedreiging moet dus objectief worden beoordeeld d.w.z. in functie van de indruk die de bedreiging kan veroorzaken op een redelijk persoon.

Een aanslag op personen is elke daad waardoor men een persoon naar het leven staat of een aanslag pleegt op zijn fysieke of morele integriteit of op zijn individuele vrijheid.

Een aanslag op eigendommen is elke ernstige aantasting van andermans eigendom. (Art. 327, lid 1 en 329 Sw.).

Gent 25 april 2017, *TGR* 2018-19, afl. 1, 80.

Hyperlink:

Trefwoorden: Schuldig verzuim

Samenvatting: Om te beoordelen of iemand in groot gevaar verkeerde moet men zich plaatsen op het ogenblik zelf van het verzuim om hulp te verlenen

De strafrechtelijke verplichting om hulp te verlenen houdt op maar houdt slechts dan op wanneer de hulpbehoevende persoon overleden is.

De verplichting om hulp te verlenen is persoonlijk en men kan zich niet beroepen op het groepsgedrag of veronderstellingen doch men moet zich minstens ervan vergewissen of effectieve hulp werd ingeroepen.

De hulp die moet worden geboden moet effectief zijn en gewoon ter plaatse blijven maar niets doen of m.a.w. gewoon niet gaan lopen is geen hulp bieden.

Gent 15 september 2017, *RW* 2018-19, afl. 9, 351-352.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Valsheid in informatica – Materieel bestanddeel – Aanmaken van een vals Facebookprofiel

2. Belaging – Ernstige verstoring van de rust van een persoon – Houding van het slachtoffer – Deelname van het slachtoffer aan het belagende sms- en e-mailverkeer

3. Inzage van strafdossier – Misbruik in de zin van art. 460bis Sw. – Verspreiden van gegevens over een persoon die in het strafdossier wordt genoemd met als doel en tot gevolg het privéleven en de morele integriteit van die persoon te schenden

Samenvatting: 1. Er is sprake van valsheid in informatica in de zin van art. 210bis Sw. wanneer met een bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden een Facebookprofiel wordt aangemaakt op naam van een andere persoon, voor zover met die naam minstens de indruk wordt gewekt dat het om een bestaande persoon gaat. In dat geval worden er immers op een frauduleuze wijze gegevens ingevoerd in een informaticasysteem waardoor de juridische draagwijdte van die gegevens wordt veranderd, en is er bijgevolg een strafbare vervalsing van de waarheid via datamanipulatie aan de orde.

2. Het doelbewust bestoken van een persoon met smsberichten, e-mailberichten en berichten op Facebook, dient te worden beschouwd als een vorm van belaging in zoverre vaststaat dat de verzender van die berichten wist of had moeten weten dat hij door zijn gedrag de rust van het slachtoffer ernstig zou verstoren. De omstandigheid dat het slachtoffer op sommige van die berichten heeft geantwoord en heeft deelgenomen aan de desbetreffende communicatie, doet hieraan geen afbreuk.

3. Wie naar aanleiding van de inzage van een strafdossier een foto neemt van een pagina van dat strafdossier waarin gegevens worden vermeld over een in dat strafdossier genoemde persoon, en die foto vervolgens verspreidt via de sociale media met als doel en tot gevolg een inbreuk te maken op het privéleven en de morele integriteit van die persoon, maakt zich schuldig aan het in art. 460ter Sw. bedoelde misdrijf.

Gent 14 november 2017, *RW* 2018-19, afl. 9, 348-351.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Misdrijf – Schulduitsluitingsgronden – Geestesstoornis – Tenietgaan van het oordeelsvermogen of van de controle over zijn daden – Art. 71 Sw. in de versie vóór en in de versie na de inwerkingtreding van art. 87 van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering, zoals gewijzigd door art. 231 van de wet van 4 mei 2016 «houdende internering en diverse bepalingen inzake justitie» – Draagwijdte

2. Internering – Temporeel toepassingsgebied – Feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering

3. Strafwet – Toepassing in de tijd – Terugwerkende kracht van de mildere strafwet – Wet van 5 mei 2014 betreffende de internering

Samenvatting: 1. Hoewel het op 1 oktober 2016 in werking getreden nieuwe art. 71 Sw., zoals gewijzigd door art. 87 van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering en door art. 231 van de wet van 4 mei 2016 «houdende internering en diverse bepalingen inzake justitie», voor de toepassing van de uitsluitingsgrond ingevolge een geestesstoornis voor het eerste uitdrukkelijk voorschrijft dat deze geestesstoornis het oordeelsvermogen van de betrokkene of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan, vereist het oude art. 71 Sw., zoals van toepassing vóór de inwerkingtreding van die bepalingen, eveneens dat de vrije wil van de dader volledig werd uitgeschakeld en dat er bij hem geen sprake was van het wetens en willens plegen van een misdrijf.

2. en 3. Aangezien de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering ten aanzien van de wet van 9 april 1930 «tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele feiten», zoals vervangen bij de wet van 1 juli 1964, moet worden beschouwd als een mildere strafwet, is zij in haar geheel van toepassing op feiten die werden gepleegd vóór de inwerkingtreding van die wet, met inbegrip van het bij art. 87 van die wet gewijzigde art. 71 Sw.

Brussel 10 januari 2018, *N/W* 2018, afl. 387, 637-641.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht - misbruik elektronische communicatiemiddelen – cyberpesten - art. 145 § 3bis Wet Elektronische Communicatie - sociale media - Instagram - Facebook – onrechtmatige verwerking persoonsgegevens - art. 4 en 5 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer – drukpersmisdrijf - bevoegdheid correctionele rechtbank en hof van assisen - art. 150 Gw.

Samenvatting: Tijdens een politiecontrole nam de beklaagde foto's van politieambtenaren, plaatste die op zijn Facebook- en Instagrampagina. Hij vergezelde die foto's van commentaren waarin hij de politie onder meer als smurven omschreef. Het hof van beroep te Brussel verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van het misbruik van elektronische communicatiemiddelen. De commentaren onder de foto's zijn volgens het hof een meningsuiting in de betekenis van de Grondwet. Bovendien heeft de

beklaagde die digitaal verspreid. Dit is volgens cassatierechtspraak gelijk aan het gebruik van de drukpers. Het hof van assisen is dus uitsluitend bevoegd.

Het hof kwalificeert de foto's waarop de politieambtenaren kunnen worden geïdentificeerd, als persoonsgegevens in de zin van de Wet Verwerking Persoonsgegevens. Het plaatsen van de foto's op Instagram en Facebook is een verwerking van persoonsgegevens in de zin van die wet. De verwerking gebeurde onrechtmatig, aangezien de politieambtenaren hun toestemming niet gaven. De uitzondering voor persoonlijke doeleinden is evenmin van toepassing, nu alle volgers van de beklagde op Instagram en Facebook de foto's konden bekijken en de gegevens dus voor vele tienduizenden personen toegankelijk waren.

Luik 15 mei 2018, *JLMB* 2018, afl. 30, 1441-1442.

Hyperlink:

Trefwoorden: Droits de l'homme - Procès équitable – Jugements et arrêts – Forme – Motivation lacunaire – Annulation – Évocation.

Samenvatting: La motivation doit permettre à un prévenu de savoir quels éléments de preuve et circonstances de fait, parmi tous ceux ayant été discutés durant le procès, sont en définitive retenus, de comprendre quel rôle précis lui est imputé, et pourquoi telle qualification est retenue plutôt qu'une autre, devant ainsi lui permettre de comprendre la décision de culpabilité.

Le jugement dont la motivation, tant en ce qui concerne l'action publique que l'action civile, est à ce point stéréotypée et lacunaire qu'elle ne permet ni aux parties ni à la juridiction d'appel de le comprendre doit être annulé pour contravention à l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme et de sauvegarde des libertés fondamentales et la cause évoquée afin de statuer par voie de dispositions propres.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Brussel 18 februari 2016, *NJW* 2018, afl. 387, 646-648.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht - misbruik elektronische communicatiemiddelen – cyberpesten - sociale media – Instagram - Facebook - art. 145 § 3bis Wet Elektronische Communicatie – verwerking persoonsgegevens – persoonlijke of huishoudelijke doeleinden - art. 4 en 5 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer

Samenvatting: Tijdens een politiecontrole nam de beklaagde foto's van politieambtenaren, plaatste die op zijn Facebook- en Instagrampagina. Hij vergezelde die foto's van commentaren waarin hij de politie onder meer als smurven omschreef.

Dat de burgerlijke partijen de geposte foto's met commentaren via het internet konden consulteren, volstaat volgens de correctionele rechtbank te Brussel voor een interactie die via elektronische communicatiemiddelen heeft plaatsgevonden. De beklaagde liet zich in zijn commentaren laatdunkend uit over de politie en stelde de politiemensen in een negatief daglicht op een spottende of beledigende manier.

De correctionele rechtbank verklaart de feiten bewezen en veroordeelt de man wegens misbruik van elektronische communicatiemiddelen. Volgens de rechtbank was het zijn bedoeling om overlast te bezorgen of schade toe te brengen aan de politieambtenaren, wetende dat, gelet op zijn naambekendheid op het internet en de sociale media, dergelijke berichten die openbaar te consulteren zijn een sneeuwbaaleffect van verdere rustverstoring aan de slachtoffers kunnen veroorzaken. De rechtbank oordeelt dat de verwerking van persoonsgegevens slechts voor persoonlijke doeleinden gebeurde en spreekt de beklaagde daarom vrij voor onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens.

Corr. Brugge 7 maart 2018, *NJW* 2018, afl. 388, 701-702.

Hyperlink:

Trefwoorden: Transgender – Slagen en verwondingen – Verwerpelijk motief – Verzwarende omstandigheden – Haatmisdrijf

Samenvatting: Artikel 405quater Sw. voorziet in een strafverzwaring wanneer er in hoofde van de dader sprake is van een verwerpelijk motief. In dit vonnis past de correctionele rechtbank deze bepaling toe in verband met een transseksuele vrouw en haar partner die het slachtoffer werden van slagen en verwondingen.

Corr. Limburg (afd. Hasselt) 27 maart 2018, *Limb.Rechtsl.* 2018, afl. 3, 215-217.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – Verzoek tot heropening van de debatten gedurende het beraad door een partij die niet is verschenen – In afwijking van artikel 772 Ger.W. dient er in strafzaken te worden ingegaan op een dergelijk verzoek wanneer de neergelegde stukken een herkwalificatie van de tenlastelegging tot gevolg kunnen hebben

Samenvatting: In weerwil van artikel 772 van het Gerechtelijk Wetboek is het in strafzaken onder bepaalde omstandigheden mogelijk om toch in te gaan op een verzoek tot heropening van debatten door een partij die niet verschenen is.

Verzoekster brengt een medisch attest bij waaruit kan blijken dat zij een tijdelijke ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid heeft opgelopen.

Dit attest is een nieuw gegeven dat op strafrechtelijk gebied een herkwalificatie van een tenlastelegging tot gevolg kan hebben. De rechtbank is immers verplicht om de feiten strafrechtelijk juist te kwalificeren.

Corr. Luik (afd. Luik), 29 maart 2018, *JLMB* 2018, afl. 30, 1445-1448.

Hyperlink:

Trefwoorden: Dépens et frais – Indemnité de procédure – Classement sans suite – Constitution de partie civile – Ordonnance de renvoi en jugement – Acquittement – Condamnation aux dépens (non) – Inconstitutionnalité – Question préjudicielle

Samenvatting: Le critère retenu par l'article 162bis, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, à savoir la forme de l'initiative procédurale de la partie civile (citation directe), est tout à la fois artificiel et contraire aux articles 10 et 11 de la Constitution.

La seule circonstance qu'une juridiction d'instruction ait ordonné le renvoi en jugement lors du règlement de la procédure n'est pas de nature à faire obstacle à la responsabilisation pécuniaire de la partie civile lorsqu'il appert que, à l'origine, l'information a été classée sans suite par le ministère public en raison de charges insuffisantes, ce qui a conduit la victime à se constituer partie civile en mains d'un juge d'instruction, de sorte que cette constitution ayant mis l'action publique en mouvement, l'initiative de la procédure pénale est imputable à la partie civile.

Une ordonnance ou un arrêt de renvoi se contente de l'existence de charges suffisantes, non de preuves, de sorte que cette décision n'a pas vocation à se prononcer sur le fondement de l'action publique initiée par la seule partie civile. Sa seule portée est de permettre la poursuite de la procédure initiée par la partie civile jusqu'à ce qu'il soit statué définitivement, par la juridiction de fond, sur le fondement de ses prétentions.

Il y a dès lors lieu de demander à la Cour constitutionnelle si l'interdiction de mettre l'indemnité de procédure due à un prévenu acquitté à charge de la partie civile lorsque celle-ci n'a fait que se joindre aux poursuites mues par le ministère public ou agir contre un prévenu déféré à la juridiction de jugement à la suite d'une ordonnance ou d'un arrêt de renvoi ne viole pas le principe d'égalité et non-discrimination alors que cette possibilité existe.

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent), 10 april 2018, *NC* 2018, afl. 4, 414-416.

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Rechtsmacht appelrechter – Ambtshalve aan te voeren middelen – Verjaring van de strafvordering

Samenvatting: Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 204 en 210 Sv. volgt dat de grieven die de appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier opgeeft of aankruist, de rechtsmacht van de appelrechter bepalen. De mogelijkheid om na de uiterste datum van het indienen van dit verzoekschrift of grievenformulier nog grieven op te werpen werd door de wetgever verworpen. Hieruit volgt dat de appelrechter enkel door de partijen in hun verzoekschrift of grievenformulier opgeworpen grieven mag onderzoeken, waarbij hij, zo daartoe grond bestaat, binnen zijn saisine zoals die voortvloeit uit die grieven, de in artikel 210 Sv. bepaalde middelen van openbare orde opwerpt. De omstandigheid dat de schuldvraag niet als grief is aangekruist en dus niet aanhangig is, belet niet dat de rechter de verjaring van de strafvordering moet onderzoeken en desgevallend ambtshalve de strafvordering vervallen moet verklaren wegens verjaring.

Corr. Antwerpen 24 april 2018, *NJW* 2018, afl. 387, 649-650.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht - belaging met verzwarende omstandigheid – vijandigheid tegen geloof - sociale media – Twitter - Facebook - art. 442bis Sw. - art. 442ter Sw.

Samenvatting: Drie slachtoffers legden klacht neer tegen onbekenden voor belaging en racisme omdat ze via Facebook en Twitter herhaaldelijk werden lastiggevallen. Ze werden onder andere als terroristen afgeschilderd. De speurders konden de beklagde identificeren als gebruiker van het account waarmee de berichten werden verstuurd. De correctionele rechtbank acht de tenlasteleggingen bewezen. Door het repetitief karakter en de ruime tijdsperiode waarin de beklagde de berichten stuurde, is het duidelijk, ook doordat de berichten door de slachtoffers als bedreigend en kwetsend werden ervaren, dat de beklagde bewust, wetens en willens de rust van de slachtoffers verstoortte en dat hij zich ook zeker bewust was van het storend karakter van zijn daden. Ook het misprijzen, de vijandigheid ten opzichte van de geloofsovertuigingen van de slachtoffers blijkt uit de verschillende door beklagde gepleegde tweets.

Corr. Luik (afd. Luik), 21 juni 2018, *JLMB* 2018, afl. 30, 1437-1439.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Pensée criminelle – Illégalité (non)

2. Infraction - Complicité et corréité – Provocation – Formes de participation prévues par la loi.

3. Infraction - Complicité et corréité – Omission – Formes prévues par la loi.

Samenvatting: 1. La loi pénale n'incrimine pas la seule pensée de commettre une infraction. Hormis l'hypothèse du complot, la discussion relative à l'éventualité de la commission d'une infraction n'est pas davantage incriminée.

2. Les conseils, la persuasion, les exhortations et les instigations qui consistent à inviter autrui à commettre une infraction, à lui présenter les avantages qu'il en recueillera, à réfuter ses objections et à vaincre ses réticences ne suffisent pas à caractériser la participation punissable, à moins que ce mandat, ce conseil, cette invitation ou cette proposition s'accompagnent de dons, de promesses, de menaces, d'abus d'autorité ou de pouvoir, de machinations ou d'artifices coupables, d'instructions, de discours tenus dans des réunions ou lieux publics ou encore d'écrits, d'imprimés, d'images ou d'emblèmes quelconques affichés, distribués, vendus, mis en vente ou exposés aux regards du public.

3. L'omission ne peut être utilisée comme un moyen permettant de contourner l'impossibilité de démontrer un comportement constitutif de participation punissable.

Corr. West-Vlaanderen (afd. Ieper), 27 juli 2018, <i>NJW</i> 2018, afl. 389, 747-754.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht – Informatiecrimineliteit – Huisdiefstal – Art. 464 Sw. – Misbruik van vertrouwen – Art. 491 Sw. – Informatiebedrog – Art. 504quater Sw. – Heling – Art. 505 Sw.

Samenvatting: De beklaagde stuurde als werknemer van een bank vertrouwelijke informatie over het bankcliënteel naar zijn privé e-mailadres door. Ook stuurde hij kredietaanvragen door en wiste die daarna uit het informatiesysteem van de bank.

De correctionele rechtbank bevindt de beklaagde ten eerste schuldig aan huisdiefstal (art. 664 Sw.), aangezien hij vertrouwelijke financiële informatie over het cliënteel van de burgerlijke partij heeft ontvreemd en bewust en met de intentie handelde om zich waardevolle cliënteninformatie die eigendom was van zijn werkgever, toe te eigenen. Klantenlijsten, vertrouwelijke financiële informatie over het cliënteel en kredietaanvragen ressorteren onder de categorie van 'goederen' waarvan sprake in artikel 491 Sw. en hebben een omvangrijke economische waarde. De voorafgaande afgifte van de goederen vond plaats doordat de bank als werkgever toegang verleende aan zijn werknemer om de klanteninformatie via het softwaresysteem van de bank te consulteren en in de dagelijkse bankpraktijk aan te wenden. De afgifte genoot een duidelijk precair karakter. Het was niet de bedoeling om de informatie definitief en in eigendom over te dragen aan zijn werknemer. De informatie werd enkel als werktuig ter beschikking gesteld. Het doorsturen van de informatie was een daad van verduistering. Het bedrieglijk opzet bestond erin over de informatie te beschikken om in het kader van zijn nieuwe bankactiviteiten tot het bewerken van het cliënteel te kunnen overgaan. De rechtbank acht het misdrijf misbruik van vertrouwen ten tweede bewezen. De rechtbank kwalificeert de feiten ten derde als informatiebedrog (art. 504quater Sw.). Het doorsturen en wissen van digitale bestanden maakt het materieel element van het misdrijf uit. De bedoeling om met die informatie zijn eigen bankkantoor uit te bouwen, komt neer op het bedrieglijk opzet om zich een

onrechtmatig economisch voordeel te verwerven. Heling (art. 505 lid 1, 1° Sw.) en diefstal in de persoon van dezelfde beklagde sluiten elkaar uit als ze betrekking hebben op dezelfde zaak.

Met noot: ROYER, S., “Na bijna 20 jaar nog onduidelijkheid over kwalificatie diefstal, misbruik van vertrouwen en informaticabedrog”, *NJW* 2018, afl. 389, 753-754.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

Assisen 31 januari 2018, <i>T.Gez.</i> 2018-2019, afl. 1, 35-38.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: Moord – Euthanasie – Voorwaarden – Verzoek van de betrokkene

Samenvatting: De bewezen feiten waren in geen opzicht daden van euthanasie. Het meest essentiële element van euthanasie, namelijk het zelfbeschikkingsrecht van de patiënt, werd immers bij geen van de slachtoffers gerespecteerd: euthanasie gaat in beginsel uit van de vraag hiertoe van de patiënt zelf, op enig moment. De beschuldigde heeft bij herhaling verklaard dat geen van de slachtoffers hem gevraagd hebben euthanasie bij hen op enige wijze uit te voeren of enige procedure hiertoe, voor zover bestaande, op te starten. De, overigens niet controleerbare, uitleg van de beschuldigde dat hij deze personen doodde uit medelijden of om hen bij hun levenseinde te verlossen van pijnen, brengt niet mee dat er daardoor sprake is van euthanasie.

De dodingen werden niet enkel gepleegd vanuit een overdreven idealisme, maar ook vanuit een zeker machtsgevoel om te kunnen beslissen over leven en dood. De slachtoffers hadden op geen enkel ogenblik een stem in de beoordeling van de restwaarde van hun leven.

Van een goede of zachte dood was geen sprake, nu de gebruikte methoden gepaard gaan met een doodstrijd die minutenlang in beslag kan nemen.

Met noot: DELBEKE, E., “Duidingsnoot (moord – euthanasie)”, *T.Gez.* 2018-19, afl. 1, 37-38.

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- BRUGGEMAN, W., BOCKSTAELE, M., LIÉGEOIS, Y., *De aanhouding*, Antwerpen, Maklu, 2018, 200 p.
- CARTUYVELS, Y., COLETTE-BASECQZ, N., NEDERLANDT, O., VANSILIETTE, F., *La loi du 5 mai 2014 relative à l'internement*, Brugge, Die Keure, 2018, 280 p.
- DESSART, B., CREPLET, O., *Les avocats et le blanchiment : actualités, enjeux et perspectives*, Brussel, Larcier, 2018, 222 p.
- DE WIEST, H., *Het gerechtelijk verhoor van kinderen. Een zicht op de praktijk*, Antwerpen, Maklu, 2018, 103 p.
- FRERKS, G., WESTRA, T., JONGBLOED, A.W., *Vechten, straffen of helen in mediation*, Antwerpen, Maklu, 2018, 166 p.
- KUTY, F., *Principes généraux du droit pénal belge. Tome I – La loi pénale*, Brussel, Larcier, 2018, 574 p.
- LORRÉ, J., *CABG - Mensenhandel en –smokkel : De weg naar een eengemaakte vervolging en berechting*, Brussel, Larcier, 2018, 120 p.
- STALS, I., *Huiselijk geweld*, Antwerpen, Maklu, 2018, 270 p.
- VAN DAELE, D., *De bestrijding van het islamistisch terrorisme door de Europese Unie en haar lidstaten*, Mortsel, Intersentia, 2018, 150 p.
- VANDE MOORTELE, J., *De strafrechtelijke bescherming van de beroepsuitoefening in de gezondheidszorg*, Mechelen, Kluwer, 2018, 759 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- VRG Alumni (red.), *Recht in beweging. 25ste VRG-Alumnidag 2018*, Oud-Turnhout, Van Gompel & Scavina, 2018, 454 p. Met o.a. volgende bijdrage:
  - HORSEELE, M., SEVERIJNS, H., VILAIN, R., YPERMAN, W., “Recente wijzigingen in het straf(proces)recht: consequent incoherent?”

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- CLAES, L., “De sociale toestand van de beklaagde als (verplicht?) criterium bij het bepalen van een proportionele geldboete”, *NC* 2018, afl. 4, 395-406. (noot bij Cass. 12 december 2017)
- DE WOLF, D., “De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen hervormd”, *RW* 2018-19, afl. 9, 322.
- KEUNEN, S., “Publiekrechtelijke rechtspersonen genieten niet langer strafrechtelijke immuniteit”, *Juristenkrant* 2018, afl. 373, 9.
- KUTY, F., « La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle : l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité », *JT* 2018, afl. 31, 718-720.
- LEROY, A., « La responsabilité pénale des personnes morales, version 2018 », *JT* 2018, afl. 28, 638-640.
- VILAIN, R., YPERMAN, W., “Veralgemeende correctionaliseerbaarheid. Rechts(on)zekerheid na het interpretatief arrest van het Grondwettelijk Hof (nr. 2018/28)”, *NJW* 2018, afl. 386, 566-572. (noot bij GwH 9 maart 2018, zie ed. 148)
- WINANTS, A., “De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van algemene rechtsbeginselen”, *NC* 2018, afl. 4, 386-391. (noot bij Cass. 13 september 2016, zie ed. 141)

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- BORGHS, P., “Haatmisdrijven tegenover transgender personen”, *NJW* 2018, afl. 388, 703-704.
- DELBEKE, E., “Duidingsnoot (moord – euthanasie)”, *T.Gez.* 2018-19, afl. 1, 37-38. (noot bij Assisen 31 januari 2018)
- KUTY, F., “La désobéissance civile peut-elle être constitutive d'une cause de justification déduite de l'état de nécessité ?”, *JLMB* 2018, afl. 30, 1414-1421.
- MALAGNINI, R., « La poursuite en Belgique des infractions terroristes commises à l'étranger », *JLMB* 2018, afl. 30, 1423-1429.
- OLIVIER, M., BLAISE, N., « L'approche pénale de la détention de cannabis à usage personnel », *JT* 2018, afl. 31, 714-717.
- OPLINUS, L., “‘Nieuwe’ abortuswet ziet na 28 jaar levenslicht”, *Juristenkrant* 2018, afl. 375, 5
- ROYER, S., “Na bijna 20 jaar nog onduidelijkheid over kwalificatie diefstal, misbruik van vertrouwen en informaticabedrog”, *NJW* 2018, afl. 389, 753-754. (noot bij corr. West-Vlaanderen (afd. Ieper) 27 juli 2018)
- ROYER, S., “Beledigingen via sociale media en het drukpersmisdrijf”, *NJW* 2018, afl. 387, 650-651.
- VERHEYDEN, R., VANANROYE, J., “Ook een aandeelhouder mag oplichting persoonlijk nemen: over afgeleide en persoonlijke schade”, *RW* 2018-19, afl. 7, 262-266. (noot bij Cass. 25 januari 2017, zie ed. 144)

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- AUDENAERT, N., “Het ne-bis-in-idembeginsel en eenheid van opzet: een goed huwelijk?”, *T.Strafr.* 2018, afl. 4, 262-280.
- COLETTE, M., “Tien jaar Salduz: drie bouwstenen, drie werven”, *Juristenkrant* 2018, afl. 375, 12.
- DEL CORRAL, J., “De draagwijdte van het begrip «vonnis op tegenspraak» in de zin van art. 4, elfde lid Voorafgaande Titel Sv”, *RW* 2018-19, afl. 4, 141-143. (noot bij Cass. 23 januari 2018)
- HOET, P., “Miskenning van het beroepsgeheim en Antigoon”, *Actua Leges* 2018, afl. 64.
- LAFFINEUR, C., NEVEU, S., « L'exécution de mandats d'arrêt européens émis à l'encontre de mineurs âgés de seize ans ou plus: la Cour de justice de l'Union européenne a tranché. », *RDP* 2018, afl. 8/9, 967-1002. (noot bij HvJ 23 januari 2018, zie ed. 147)
- LEFEVRE, M., “De zaak Kalneniene versus België: een nieuw criterium voor de Antigoonrechtspraak?”, *P&R* 2018, afl. 2, 67-70. (noot bij EHRM 31 januari 2017, zie ed. 143)
- LEFEVRE, M., “Het cassatiearrest van 4 oktober 2016 in het licht van de zaak Kalneniene versus België”, *P&R* 2018, afl. 2, 71-72. (noot bij Cass. 4 oktober 2016, zie ed. 143)
- MEESE, J., “Justitie werkt voortaan samen met betrouwbare criminelen”, *RW* 2018-19, afl. 7, 242.
- MEESE, J., “Het recht van de beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij het strafproces”, *RW* 2018-19, afl. 8, 298-300. (noot bij Cass. 30 mei 2017)
- MICHIELS, O., « Petite discussion sur les thèmes de l'opposition non avenue et du droit d'assister en personne à son procès », *RDP* 2018, afl. 8/9, 1003-1024.
- NEVEU, S., « Quand le suspect est un mineur d'âge: le point sur les compétences du parquet, du juge d'instruction et du juge de la jeunesse », *RDP* 2018, afl. 8/9, 939-954.
- VAN DAELE, D., “België en het Europees onderzoeksbevel in strafzaken: een analyse van de wet van 22 mei 2017”, *NC* 2018, afl. 4, 341-378.
- VAN DOOREN, E., “Misbruik van vertrouwen ten nadele van de eigen vennootschap”, *NC* 2018, afl. 4, 381-384. (noot bij Cass. 31 mei 2016, zie ed. 141)
- VASSEUR, R., “Grondwettelijk Hof verwijst videoconferentiewet naar prullenmand”, *Juristenkrant* 2018, afl. 375, 4. (noot bij GwH 21 juni 2018, zie ed. 150)
- VASSEUR, R., “Handtekening onderzoeksrechter blijft substantiële vormvereiste”, *Juristenkrant* 2018, afl. 373, 1. (noot bij GwH 5 juli 2018, zie ed. 150)

E. Gemengde of andere bijdragen

- MARLIER, G., “Naar een onderscheid tussen het strafrechtelijke familiebegrip en het burgerlijke familiebegrip?”, *T.Fam.* 2018, afl. 8, 190-191.
- MERGAERTS, L., VAN DAELE, D., “De fotoconfrontatie: een juridische en rechtspsychologische analyse”, *P&R* 2018, afl. 2, 77-83.
- PAVONCELLI, A., “Schadevergoeding naar aanleiding van een politieoptreden”, *P&R* 2018, afl. 2, 61-66.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- Nihil